

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” TE 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 97 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 25 Decembrie 1943

Anul 106

Mântuitorul

de
Ion Colan

A venit, fiindcă a fost așteptat; și numai pentru casele cu ușă rezăvornice. Cellalți, acei fără așteptări în inimi, fără chinul setea a împăcării, îl vor răstigni.

Cuvintele, scrise astăzi așa, pot primi și alt sens decât cel biblic. În cazul acesta însă, fiind vorba de mântuirea sufletelor, reconstituirea faptelor istorice își află documentarea clar în actualitate.

Recunoști numai ce aștepti cu înfrigurare. Acceptarea nu e determinată de ceea ce se petrece în afară de tine. Cel trei magi s'au închinat pentru că Isus trăia în el înainte de a fi, așa cum a trăit apoi în toți cei ce l-au urmat, până în zilele noastre.

Și nu există Isus pentru toți câți se socot înșel deasupra întrebărilor fără răspuns.

Omenirea, ajunsă după lungi și grele încercări, în imposibilitatea de a se salva prin ea însăși, atunci când, îndepărtată tot mai mult de ceea ce o lega de misterul existenței ei, s'a trezit singură, fără orientare, o epavă în mijlocul furtunii, atunci această omenire l-a așteptat pe Mesia și l-a primit.

Pe urmă, dacă învățăturile Lui au fost urmate și toate prigoanele împăraților n'au putut să li-l scoată din inimă, faptul se datorește nu atât fanatismului religios, cât conștiinței limpezii pe care o aveau cei prigoniți, că mântuirea numai în El o pot afla.

Este plin de învățăminte faptul că tocmai acolo unde creștinii au pățit mai mult, creștinismul a crescut mai puternic.

Secolul nostru, acest înfricoșat secol al XX-lea, pe care filosoful creștin Berdiaev îl socotea ca începutul unui nou ev mediu, are în el toată dinamita necesară aruncării în aer a creștinismului. Așa cred cei ce-l vor dinamita, dar noi, cei rămași mai lângă pământ, mai puțin siguri de atotputernicia omului și a mașinilor lui, noi vom merge și în anul una mie nouă sute patruzeci și trei, ca cei trei magi altădată, să ne închinăm Mântuitorului.

O facem pentru sufletul nostru, după cum neamul o face pentru mântuirea lui.

Și cu cât mai mult îl vor batjocori alții, cu atât vom repeta mai des, pentru el:

Iartă-l, Doamne, că nu știu ce fac!

Căci noi toate le putem pierde fără credință, și pierdute vor fi; dar multe putem pierde, și prin credință le vom recâștiga.

Pe pământ... pace

de I. Bozdog

E mare vâlmășeala celor ce se îndreaptă spre Vifleim.

Bărbați și femei, sănătoși sau bolnavi, trebuia să fie prezenți la ziua numită pentru a împlini porunca Împăratului care-și lua în seamă supușii la ale căror brațe și tribut avea drepturile stăpânului. El își făcea noi planuri de extindere a împărăției și puțin îi păsa de frământările sufletești ale supușilor. Că gemeau sub nedreptele porunci ale sbirilor mărunți, că erau flămânzi și chinuți, că îmbrăcămintea le curgea în sdrênțe ferfenite, că trebuiau să nfrunte depărtările drumului sub cerul înăspriț de iarnă... puțin îl importa.

După goana desperată și asigurată unui adăpost, în timp ce-și consumau merindea săracăcioasă și se frământau sub povara grijilor de a ghici noile planuri de corvezi și greutăți ce li se pregătesc, și cu neliniștea în inimă de soarta copilașilor lăsați în grija sortii... se luminează bolta cerească și țăriile văzduhului răsună de cântecul îngeresc: „Pe pământ pace... între oameni bună învoire”. Neliniștea se transformă în murmur de rugăciune și gloatele, frânțe de greutate și oboseala, întonează imnul lumii noi, pe care îl așteaptă: pe pământ... pace.

S'au scurs de-atunci aproape douăzeci de veacuri și omenirea așteaptă cu aceeași înfrigurare și sete redeschiderea cerurilor din fiecare noapte a Nașterii Domnului. Poate... solia cerească ce se repetă în această noapte... va fi cântecul

ce se va coborî cu adevărat în inima cărmuitorilor sortii omenesți și vor croi pacea așteptată de toată suflarea omenescă.

Bolta cerească* cu greu se înșeninează de astădată, căci fumul ruinelor cauzate de omenirea ce prin ele crede că pregătește calea păcii, s'a înălțat până la țăriile albastre.

Corul îngerilor cântă și acum dar melodia lor dulce este înăbușită.

Locul blândeilor turme de miei îl tin astăzi monștrii de oțel blindati, al căror zornăit sinistru este acompaniat de mugetul fioros al celor din văzduh, care seamănă prăpădul pustiirii peste tot.

Neamurile sunt înțeleștate în cea mai săngeroasă îmbrățișare, iar călcâiul celui mai tare strivește o dihna și avutul celor nevinovați.

Pretutindenii dospește ura și în loc de rugăciune în inimi co-boară dorul de răzbunare.

Deasupra noastră totuși se deschide cerul și în liniștea nopții sfinte ascultăm solia îngerească.

Spre lumina cerească se îndreaptă cu înfrigurare și ochii celor ce sunt pe mare, — departe, care ne păzesc liniștea de-acasă, — și ochii celor îngenunchiați sub greul jug al robiei, care, peste liniile frânțe de moșie ne trimit adâncul lor suspin de durere și îndelungă așteptare.

Suspînul lor și ruga noastră se prefac în fum de smirnă și tămâie pe care o aprindem la căpătâiul celor stinși cu chipul sfânt

Colindă

Ostașilor de pretutindenii, din lumea fără sărbătoare a frontului mai întâi, apoi celor de pe hotare și celor ce stau gata în garnizoanele din țară, „Gazeta Transilvaniei” le trimite urarea creștinească de ziua Nașterii Mântuitorului.

Cu datoria împlinită pe un front, acești bravi ostași, suntem siguri, și-o vor face oriunde granițele au suferit încălcări.

Când spre Armată ne îndreptăm gândul din pragul sărbătorii care vestește Pacea, cuprindem în ea pe toți cei de azi, din uniformă, precum și pe toți cei ce mâne o vor îmbrăca, pentru ca Pacea pe care-o dorim să ne găsească cu conștiințele nechinuite de visuri, că ne-am făcut datoria întreagă pentru un pământ și pentru cei rămași slugi în propria lor casă.

Căci mântuire ni se vestește astăzi, o mântuire prin milostivirea Celui ce s'a născut din Fecioara Maria, o mântuire la care însine trebuie să ajungem, prin luptă și jertfă pentru Cruce și pentru Dreptate.

Nu ai-i sufletul liniștit ca să spunem Armatei „Sărbători fericite!”, neputând fi nimeni fericit în situația în care ne găsim azi, dar îi putem dori țării de a lupta, ca și prin însângeratele ei jertfe să se ajungă la mântuirea vestită de ziua Nașterii celei mari.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

al țării în ultima lor svâcnire și împreună cerem cu toată puterea noastră: *Plinește Doamne dreapta noastră rugă, adună neamul în sfintele și dreptele-i hotare, sălășluiește între oameni buna învoire și fă-ne să gustăm și noi pacea dreaptă, după suferințele de pe pământ.*

TE MINTE CEASUL...

Te minte ceasul, inimă, te minte
Și-aceeași zare, cu-amăgiri de surle!
De ce te miri, că'n vine prea fierbinte,
Cu clocot, sângele-a'nceput să urle?

Inclină asfințitul negre steaguri,
Pentru necâștigate'n veci victorii
Și trec străbunul nevăzute praguri,
În noi, cu blondul tristelor podgorii.

Ne lese toamna'n cale, la fântâni,
Cu pravuri și bociri ca la prohod,
Sfinți timpul muced înlemnit pe mâni
Și carii amintiri cum îl rod.

— Ci lasă, inimă, să cadă seara,
Ca pe ovese, sbor năuc de graur,
Curând, curând s'o ogol și para
Ce ne împunge'n sânge ca un taur.

Lucian Valea

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Vechiu manuscris dialectal

de A. P. Bănuș

Scrisoarea din anul 25 a Voluntarului
Toader Ghindea către Împăratu

Înălțate Împărate Ferdinand I!

Să mă terte bunu Dumnezău și să mă terte și Înălțimea Ta: io nu știu rege, io știu împărat.

De când eram de-o schioapă, auzeam povestind pe moșu de Împăratu-Verde, de Împăratu-Roșu, de Por-Împărat, — de Rege, niciodată!

Chiar după ce mă făcusem mai mărișor, tot așa o rămas. Tot împărat aveam și'n Viena, când eram supt unguri, așa că, trecuți am acum din daru lui

INSTANTANEE

Mame

Urcând într'una din diminețile din urmă pe strada „După Inșiți“ ce se întinde printre grădinile mari de poame ale Brașovului, am fost ținută un moment locului de un spectacol pe cât de drăgălaș, pe atât-aș putea zice — de dureros. O cățea slabă, deșirată, cu coastele vizibile dela distanță, cu oasele din șira spinării ieșite ca dinții fires-trăului dela mașina de tăiat lemne, cu sânii atârând până la pământ, se ivi de undeva și porni de-a-curmezișul cărării ducând patru pui sugaci după ea. N'am văzut ochi mai triști ca ochii acestui dobitoc, ochi care exprimau atâta îngrijorare de mamă și durere încât și-ar fi venit să plângi chiar înimă de piatră să fi avut.

Era, de sigur, o cățea părăsită, vagabondă, care surprinsă de dureri pe drum, s'a tras undeva într'un colț de grădină, pe frunzele scuturate, și-a adus în lume cele patru odrasle peștițe ca și cunoașcă și ele, poate cât mai curând, inimile de piatră ale oamenilor. Intențindu-se acum gerul, biata mamă s'a gândit să-și ducă puii într'un adăpost mai cald. Se 'ndrepta spre grădiniile de peste drum unde mai există câte-un foisor cu fân. O văzui adulmecând în mijlocul potecii, înconjurată de cei patru dolofani cu născucuri umede de frig și talpa piciorușelor mici, roșie ca focul. Le era frig, de sigur, și foame, căci rezerva de subt pântecul mamei hămesite nu prezenta nicio nădejde.

Cum sta așa nehotărâtă, și poate așteptând dela mine un ajutor ce nu îl puteam da, se deschise scârțâind o portiță dela una din puținele case ce erau prin partea locului și un bărbat apărui, ca al doilea martor la această priveliște. După câteva clipe de echilibru, îl văzui că ridică de jos pe unul dintre puii ce-i păru lui mai frumos și-l duse cu sine în casă. Era aranjat. Har Domnului, mi-am zis, câteva înghițituri de lapte mai mult pentru ceilalți. Să nu gândiți că a făcut cățeaua vreun semn de împotrivire, cum se întâmplă chiar de mușcă în astfel de cazuri. Nu. Liniștită, dar tristă s'a uitat după prunc, apoi ca și cum acest lucru l-ar fi așteptat să se petreacă, porni hotărât printr'o spărtură a gardului viu în grădina de peste drum și urcă încet pe cărările în sus, tot mai sus, unde știa probabil un loc de refugiu.

Am urmărit-o cu ochi înlăcrimați pe ea, cea mai amărită dintre mame, ca și pe cei trei feți drăgălași care se aventurau în necunoscut, fără să știe ce înseamnă durerea ori primejdia, cum nu știu nici copiii noștri, ai oamenilor.

Mergând pe cale mă gândeam, câte mame ar fi putut lua exemplu dela cățeaua aceasta. Mame denaturate care își aruncă copiii, și-iucid în mod bestial, cum a fost cazul și acum vreun an sau doi, la o fabrică din localitate când una dintre lucrătoare și-a aruncat copilul abia venit pe lume, în

„Craiu Ielelor“ la Români

Probele lui Șt. O. Iosif

de Ion Gherghel

II.

Grija și meticulozitatea lui Șt. O. Iosif pentru șlefuirea amănuntului în vederea creării celei mai desăvârșite atmosfere poetice am remarcat-o și cu alt prilej. Pronunțatul său spirit de autocritică a dat, nu o singură dată, dovadă despre nobila sa modestie. Această atitudine de severitate față de realizările sale pe terenul tălmăcirii ar putea să servească de îndreptar multor versificatori pripiți, — fie originali, fie traducători, din zilele noastre.

Balada „Craiu Ielelor“ și-a publicat-o Iosif mai întâi în *Revista Școalei* din Craiova la începutul ultimului deceniu al veacului trecut; apoi apare, pe la 1895, o versiune cu numeroase modificări în *Vieța*, pentru ca, la 1913, să se întoarcă iarăși la prima versiune, retipărită de data aceasta în *Romuri*. Cu toată munca depusă, migăloasă și pasionată, nu-și consideră niciuna din aceste probe vrednică să figureze în volumul său de *Tălmăciri*. Cu toate modificările introduse, dintre care unele sunt radicale, Iosif e de convingerea că traducerea aceasta mai trebuie frământată, mai trebuie să dospască în subconștientul său până va sosi momentul turnării în forma ei definitivă. Prins în mrejele altor lucrări poetice, Iosif nu a ajuns să-și ducă la îndeplinire gândul său bun. Atitudinea sa de melancolică renunțare ne arată ce preț punea tălmăcitorul Iosif nu numai pe valoarea modelului, ci și pe realizarea artistică a propriei sale munci.

Căți dintre junii noștri „poetici“ judecă realizările artistice cu seriozitatea și scrupulozitatea ce-l caracteriza pe un Șt. O. Iosif?

Urmăriți, cu atenție, chinuitoarele modificări. Cităm doar prima și ultima strofă:

1895

*Ce umbre trec noaptea călări prin uceag
In viscol? E tatăl cu fiul lui drag,
El fine strâns frâul cu brațul cel drept,
Cu stângul își strânge odorul la piept.*

*Bătrânul ntefește fugarul cu groază,
Copilul suspină adânc, ațurează...
Și lată, se vede în fine și satul...
Murise băiatul.*

1892 și 1913

*Cin' sboară prin viscol așa de târziu
In noaptea? E tatăl cu scumpul lui fiu.
El fine copilul lipit de-al său piept,
Vegează asurză-l cu ochiul deștept.*

*Bătrânul cu groază fugaru ntefește;
Copilul ce geme de sân și-l lipeste.
Abia el ajunge acasă cu chin...
Copilul de spaimă-i murise la sin.*

zăpadă, cu fața în jos. Un băiețel frumos ca o păpușă. Și altele la fel, cazuri ce se pot citi zilnic în ziare.

Ecat. Pittș

Schimbările sunt fundamentale. Și totuși, ele nu puteau fi sorosite definitive de către un spirit subtil, înzestrat cu un atât de pronunțat spirit de autocritică. Iosif preferă să-și lase înmormântate aceste probe, prin revistele vremii, renunțând la satisfacția — (fiindcă pentru sufletul său sensibil nu putea să însemneze o bucurie neturburată) — de a și le vedea în rândul versurilor bune din volumul tălmăcirilor sale.

Cu prilejul aprecierilor făcute cu privire la un program de traduceri a lui Șt. O. Iosif din poema *Cântecul Clopotului* a lui Schiller (Vezi „Gazeta Transilvaniei“ nr. 67 din 4 Sept. a. c.) am arătat ce bun serviciu a făcut d-l inspector Gh. Tulbure prin publicarea scrișorilor lui Șt. O. Iosif adresate profesorului Ioan Bogdan, întărindu-ne convingerea că cel mai pasionat tălmăcitor român muncea din greu la traduceriile sale. Corespondența lui Șt. O. Iosif ne lasă să pătrundem în interiorul atelierului său poetic și să-l vedem la lucru: cizelând, îndreptând, revenind, șlefuiind din nou, căutând neconținut expresia poetică cea mai adevărată, mlădiindu-și stilul după cum îi poruncește geniul limbii sale materne, fiind preocupat, în același timp, să salveze cât mai multe din comorile textului străin.

Ce concepție înaltă avea poetul nostru despre traducerea artistică se poate vedea și din aprecierile sale în legătură cu traducerea capodoperei *Faust*: „Fără îndoială că tradurând o asemenea operă îți ridici un monument nepieritor în literatura țării tale. Părerea mea este că un *Faust* la noi nu s'ar putea traduce decât în colaborarea armonică a mai multora, după cum romanticii germani au tradus pe Shakespeare. Tinerii noștri poeți cunosc așa de puțin comorile literaturii nemțești încât numai în rândurile Ardejenilor sau Bucovinenilor ar putea prinde rădăcini o asemenea idee... S'ar putea influența o societate de popularizare, care într'un deceniu ar aduce mai multe servicii literaturii naționale, decât toată generația noastră de poeți anemici, simboțiști, decadenti etc...”

Ce să mai zicem noi de mulții dintre versificatorii și traducătorii din zilele noastre?! Cresc ca ciupercile după ploaie și-și inchipue, bieții, că — având la îndemână o limbă relativ destul de dezvoltată, care le ușurează fabricarea versurilor — sunt genii, creatori de valori universale. Numai lumea, ingrătă, nu vrea să-i recunoască.

Vom reveni în curând asupra acestor „giganți“.

PREDICI IN PUSTIU

De unde să luăm timp?

Le spun deseori prietenilor și cunoștințelor, cu riscul să-l supăr puțin, bătându-l ușurel peste abdomen: „Cam crește burțica; mai fă și tu puțin sport, urcă munți, mergi mult pe jos.

Imi răspund totți la fel: N'am timp, frate!

Alt prieten imi spunea deunăzi: Eu nu mai ascult nici radio, nici nu mai citesc ziare, nu mai am timp de ele că-mi spun numai minciuni. Despre timp vom vorbi noi în cele ce urmează, cât despre minciuni îți răspund imediat: Orice lucru folositor, de ex. școala, gimnastica, excursiile, telefonul, automobilul, trenul etc. au și desagrămente, dar nu toți renunță la ele. Nu poți renunța la miile de idei și sugestii sănătoase pe care ți le pot da ziarele și radioul, care te țin la curent cu evenimentele din lumea întreagă. Din contră, așa zice eu, după cum este un principiu sfânt să citești o carte bună cu creionul în mână, tot așa și din lectura de ziare și din radio să-ți faci prilej de meditații și îmbogățire a cunoștințelor tot cu creionul în mână, spre a-ți însemna ceea ce este demn de reținut.

La ședințele societăților unde ești membru nu vii, tot sub pretextul că n'ai timp, la biserică n'ai fost de 10 ani tot din același motiv; nu te văd nici măcar la un film bun, sau la o conferință interesantă iarăși spunându-mi că n'ai timp. N'ai timp de sport, de radio, de ziare, de cărți bune, de societăți, de o conferință bună, de un teatru serios, de biserică, de o pagină din cartea sfântă, de o bibliotecă, n'ai niciodată timp n'ei să ieși cel puțin cu copilul tău la aer de pădure. Să și spun eu de ce n'ai timp, subit prieten. *Bentamin Franklin* văzând că pierde prea multă vreme la masă cu camarazii săi ucenici de tipografie a cerut să i se dea hrana în bani și mâncând numai pâine și struguri și câștigând foarte mult timp cu mesele scurte a putut citi tot ce era mai de valoare din cărțile ce se tipăreau.

Humboldt, Darwin dormeau numai 3-4 ceasuri pe noapte și au trăit, unul 90 de ani, celălalt 80.

Iară de unde să tai timpul: *Dela mese și dela somn în primul rând*. Nu e nevoie să tândălești multă vreme la masă și cu deosebire este ceva animalic, monstruos, de a tândăli în pat 10, 12 și chiar 14 ore, cum fac multe cucoane și mulți domni.

Umbă mai repede, nu tândăli la masă și mai ales în pat și va ieși timpul necesar echilibrului între corp și suflet și timpul ce-l dătezi neamului tău.

Dr. M. Suci-Sibianu

Dumnezău, cu totii, în Rumânia Mare, io am rămas cu zicala a veche, de împărat. De-ala așa îndrăzni să mă rog de Maria-Ta, să faci bine să-ți schimb porecla de Rege în ea de Împărat. Că ți-să cuvine pe bună dreptate, dacă ni s'o măriț acum țara „dela Nistru până la Tisa“, cum scrie așa de frumos, în poezia Doinii, fletertatu domnu Mihai Irmînescu.

Vai, Doamne-Drăguțule! Lungă-l limba bouului și tot nu poate grăi. Lungă-l și mâna mea și tot nu poate scrie. Cu slove nouă nu poci scrie deloc. Eie vechi, văz că nu mai au umbriet, ca banii ei răi. Chiar cărțile bisericestii să tipăresc de câțiva ani încoace tot cu litere nouă, de nu le poci ceti deslusit. Așa că m'am văz chitilean să-l pui asară pe nepotu-meu, să-mi aștearnă el pe hârtie toate prepuzițiile, așa cum i le-am rostit io, una după alta. Numa că, vezi bine, nu știu de bună samă, da' o fost harnic bălatu să-mi scrie vorbele, ezagde și răspicate, pe cum i le-am deapnat io din gură. (Părea că-s șefu de post, când digdează un proțest birval).

Ute numa, ce-am socotit io, Înălțate Împărate și să mă ierți, că 'ndrăznesc să-ți scriu!

Dacă bunu Dumnezău și viteaza noastră ostire Te-o adus din lașii pribegili, iar acasă, în Bucureștii noști, și-ai cuprins acum d'finitic Tronu fletertat Unchitului alui măriț, Carol I — Damnezău să-l hodinească! apâi trăbe să f' c' o țărișoară de rănduială în țara asta frumoasă! Că țara-i bună, drăguța, da rănduiala-i cam rădușă, de-o prinsu-ne a bajocort, de-o vreme încoace, până și bieții Săcuii din Ciuc, zic zău lui Dumnezău-Sfântu!

Une-ori mă gândesc cu mîntea mea, așa puțantică și nepreceptută cum este: Doamne, câte bunătăți ne-o putut da Tatăl ceresc în cuprinsu Țării Rumânești!

Nu ne mai trăbe nimica din strălăniță... doar cătrănițe, chiperi și șofran, încolo toate le-avem. Ne-am putea închide cu ziduri înalte, ca China pe vremuri, așezând lăcate grele la porțile Cerății. De-acolea înainte, noroc bun! N'am mai avea cu nimenia nimc! Nu-mi dai, nu-ți dau — sănătate!

Heei!... da vezi-că urita de gălceavă și politica blăstămată, n'o fost bune, de cându-i lumea lume! Opsprece partide! Mai auzit-ai? Maica Ta, Isuse Hiristoase! Io cu partid, tu partid, tot omu cu partidul lui, pe câtă vreme biata țară... hi cu ea de răpă! Apă! asta treabă rumânească-i? Și creștinească? În loc să zțcem, cum o zis domnu Vasile al Lisandri: „Urde-i unu, nu-i putere, la nevoi și la durere, unde-s doi, puterea crește și dujmanu să oprește“... ho, mă! Că sântem mai mulți...

Așa să fi zis și noi, încă din anu 19: „Mă Rumâne! Ardeal, Bănat, Crișană, Muntenie, Moldovă, Bucovină, Basarabie... tot o țară-i, mă, și tot un n'am fi! Hă! să fie dar numa un partid, căru-l Rumânia asta de lungă și de lată!“

Și să putea face! Știu încă din anu 20, dela voluntarii noști care fuseseră pin Italia, că Moșu Li-ii nusese la cale de pe-atunci, un singur partid, da mare, să încapă în el toți tăltenii, bătrâni și tineri.

De ce nu s'ar fi outut face un partid ca ăsta și la noi în țară? Ce treabă cum să cade iese! Ce omenie, ce liniște, ce înțelepciune ar fi coborît din cerlu, peste toți Rumânii: neunți și uniți!

Da vezi-că și-o băgat spurcatu de drac coada între noi și ne-o împorăștiat în douăzeci de partide învrăjmășite, de ne înjunghiem unii pe alții la alegerile de deputați, ca tălharit de drumu mare.

Doamne, ce rușine o fost să mai cază peste noi, după ce ne-am unit cu toții și-am jurat pe sfânta cruce, la Alba-lulia, să fim frați buni și drăgăstoși!

Zicale mici, adevăruri mari

Dr. D. Chirculescu

Dacă n'am fi avut să ținem piept timp de două milenii tuturor năvălirilor din răsărit, care au măcinat mereu ființa noastră, am fi putut fi azi o țară mare, cu hotare întinse. Am plătit însă un greu tribut răsăritului, tribut care a asigurat liniștea și propășirea apusului timp de două mii de ani.

*

In vremea din urmă, prea des, mulți s'au crezut în drept să ne arunce piatra, chiar și printre acei ce au dobândit tihna pr'n lupta noastră milenară. Niște laudăroși din fire s'au făcut cavaleri ai calomniei. Alții, renegând multe și multe, și-au atribuit dreptul să ne condamne la frângere pe roată în numele unei cărdășii cimentate de către un conte trădător de țară. Azi unii ne trimit sfaturi, ordine sau amenințări, ca să încetăm lupta noastră de apărare, când foarte bine se știe că atunci când lupta a fost începută, Rusia nu avea aliați...

Se merge uneori și mai departe, pretinzându-ni-se prietenia ca pe o datorie.

Au fost sau sunt cu puțință asemenea abateri de corectitudine ale multora față de noi, fiindcă nu suntem un popor mare, adică pentru că secole de-a rândul ne-am tot împușinat prin sacrificii, spre beneficiul celorlalți.

Oricum ar fi, iertare n'avem să cerem nimănui, căci nu putem cere iertare că trăim, nici că ne apărăm existența pe care o socotim amenințată.

De plâns nu ne plângem, fiindcă nu cu lacrimi ne-am menținut totuși singuri pe acest pământ. Nu cu lacrimi s'a scris istoria noastră; nici în Codrul Cosminului, nici la Călugăreni, nici la Alba-Iulia.

Iar cât despre dreptatea pe care unii țin să ne-o conteste și despre rănilile și durerile noastre pe care cu dibăcie cusută cu ață albă le trec ei sub tăcere când ne vorbesc, ele rămân, oricum, în picioare. Fiindcă ele sunt scrise în sufletele noastre și păstrate cu sfîntenie ca normă de gânduri și îndreptar în fapte.

Înălțate Împărate!

Ai toată puterea, că Ți-o dat-o Dumnezeu și neamu rumânesc întreg: ian fă bine și pune-ți o țară mâna în ceafa conducătorilor politici și zvârle-l dela cârmă! Pe toți! Și nu le mai da puterea, că-s prea deochiați. Trimete-i să să primble prin toată loropa, să le treacă nădufu dela înăcrita de inimă și să să răcorească la cap! Să le vie mintea sănătoasă la loc!

Să nu mai lași nici dietă, nici adunare de popor! Că destul s'o frământat și bojocorit rumânii, doar mai urit ca Țigonii la ușa tortului! Inchide-le toate cu Dicret, și adunări și alegeri! Taie din rădăcină buruiana politică, să să uște de uric că-i mai înecăcioasă ca tăbăcu de pipă „al de patru”...

Lasă-ne o vreme așa, fără nicio politică! Să ne mai stâmpărăm! Că ne trece ea și mânia și artagu! După ce ne-om mai domoli, 'et știți Măria-Ta ce-ai de-a mai face cu noi. Nu țibe să-ți dea sfat un necioplit ca mine. Că minte Ți-o dat Dumnezeu cât la zece deștepti și inimă bună încă ai, chiar destulă! Pentru că Regele Carol I și neuitata Regină Elisaveta (fie hodiniți acolo, în Curtea de Argeș!), n'o fost numa oamănii cuminti, c'o fost și suflete blânde, cu frica lui Dumnezeu și cu mare dragoste de țara astă, de și-o fost punând în primejdie, când era să „tune Rumânia în ațune”, nu numa viețile Dumnea-Lor, da și Tronu al întraurit al urmașilor!

Apăi dacă, dacă le ești nepot de frate, gândesc că țibe să le sameni și la făptură, da și n virtute. Pe cum zice și pluverbu rumânesc: „Ce naște din piscică, șoarecii mănca”.

O, Doamne! Vezi cum lunecă omu din drumu oblu și-o scalcie? In loc să descurce chestia cu scopu care și l-o prepus. Hai să mă întorc și io, frumuseț, de unde-am pornit!

Nicolae Cristea

de I. Gârbacea

Prof. la Academia Comercială Cluj-Brașov

Nu vreau să se împlinească anul dela cei patruzeci de ani împliniți după trecerea din viață a unuia din cei mai merituoși gazetari ai Ardealului, fără o scurtă pomenire.

Căci a fost conducătorul „Telegrafului Român”, aproape 20 de ani, pe care l-a dus nu numai la glorie, dar și la mare bunăstare. Un ziarist de talia lui Eminescu la ziarul „Timpul” din București spunea, pe la 1880, că această gazetă a lui Șaguna „e cea mai bună foale românească”. Iar averea strânsă de el la Tipografia arhidiecezană se cifra pe la anul 1900 la sute de mii coroane aur. (La 1908 averea era de 442.800 coroane aur).

Dar scopul lui Nicolae Cristea nu era numai răspândirea și bunăstarea „Telegrafului”, ci mai ales înfăptuirea programului pus de Șaguna în primul lui număr.

„Lucrul de căpetenie al gazetei va fi a deștepta simțul și ațâța gustul poporului român pentru arte și măiestrie”, a atrage luarea aminte a lui asupra acelor ramuri de industrie și asupra acelor meserii, cu care ar putea și ar trebui a se ocupa și dânsul spre îmbunătățirea stării sale materiale și morale.

„Din sfera comerțului se va arăta influența cea făcătoare de bine, ce comerțul are asupra culturii și fericirii popoarelor, se va însemna cursul acestui canal mare, pe care curge și se prefiră bogăția lumii și se vor face cunoscută împrejurările care favorizează pe unele popoare a trage la sine mai mult din acea bogăție a lumii”.

„Desvoltând deosebitele drumuri și mijloace care înaintează și sporesc

Continuarea în pagina 5-a

Florile dalbe

Cântați copii:
Florile dalbe —
Scutece albe
Se'ntind acum
Pe crengi, pe drum,
Peste câmpii.

Că s'a născut,
In grajd de vite,
Neprihănite,
Acela care
Sfârșit nu are,
Nici început.

Pruncul plâpând
Fecioara trează
Mi-l alăptează.
Boul din gură
Ii dă căldură,
Spre el suflând.

Steaua e sus,
Lucește clară,
Magii plecară

Prin noapte adâncă,
Păstorii încă
Din stâni s'au dus.

Cioban bătrân,
Când trece pragul,
Scapă toiagul
Trezind pe Domnul
Ce-și doarme somnul
Culcat pe fân.

Mănuțe dragi
Răsar din fașe,
Se'ntind golașe,
Mângâie acuma
Un miel ca spuma
Scos din desagi.

Prunc minunat
Ce vine'n lume,
Coboară-acuma,
Nu să ne certe,
Ci ca să ierte
Orice păcat.

Ecat. Pitș

Cinstit, dăm fiecăruia ce este al lui.

Păstrăm pentru noi gândurile și faptele.

Le împărtășim doar aceluia ce ni se arată prieten, adică aceluia ce nu se dau după deget când li se vorbește de ce ne doare, de ce ne e drept să ne doară și care nu întorc capul și nici nu ne servesc vorbărie goală în timp ce nouă ni se răsuțește, în văzul lor, fierul roș în rană.

Față de bunii prieteni suntem

cu luare aminte când ne vorbesc. Dar numai față de aceia.

Și ca să se știe pe cine socotim bun prieten, amintim zicala noastră din strămoși: „Prietenul la nevoie se cunoaște”.

Iar dacă unora li se pare că nu găsec la Români destulă luare aminte, le amintim și lor tot o zicală neaoș românească: „Ce semeni, aceea culegi”. Și să cercezeze și ei câtă prietenie și câtă luare aminte au arătat ei înșiși față de Români.

Baladă de Crăciun

de V. Branisce

Un șuer scurt a răsunit în noapte. Apoi, un pocnet surd. Mai adineaori trei umbre se târau spre liniile dușmane. Acum au rămas numai două. Una din ele s'a prăbușit fără de glas.

Vântul de ghiță îmbracă în promoroacă migdalii. Stelele clipeșc. Rănitul se trezește din amorțeală. Din rana proaspătă, vieța se scurge pe indele. Firul subțire ce-l lega de această lume s'a rupt năprasnic. În față, neantul. În urma lui nimic.

De când stă culcat pe spate cu ochii prioniți spre cer? Pe semne de totdeauna. În nări îi pătrunde adierea sărată a mării. Marea Sivaș. E noaptea de Crăciun.

Ca pe un ecran magic, în mintea lui se leagă crâmpiele de viață.

...E cald. Domnica s'a desprins din horă. Cu pași tiptili s'au îndreptat spre dudul din curtea bisericii. Sgomotul satului nu mai pătrunde până la ei. Ochi în ochi, mână în mână stau încrămășiți. Deodată se întunecă. El nu mai poate să-i deslușească chipul. Noaptea o înghite pe Domnica. O caută cu spaimă și n'o mai găsește.

Un geamăt: „Mamă”.
Degete noduroase îi mângâie tâmpla. E iarăși copil. Arde de friguri. Trupul lui firav e scuturat de boală. Mama îl veghează. Ochiul lui împăienjenit nu pot s'o deslușească. El n'o vede, dar o simte aproape. Somnul îl cuprinde. Adoarme...

Un gol uriaș se deschide să-l înghită. Speriat se trezește. Stelele s'au mișcat pe boltă. O durere ascuțită ca un tăiș de sabie îl străpunge. A mai simțit el această săgetare, dar când, când?

O burniță de toamnă. Clisa alunecoasă a Câmpiei i se lipește de picioare. Parcă ar fi prins rădăcini. Satul lui, prizărit pe o culme de deal, rămâne în urmă. El nu cutează să-și întoarcă privirea înapoi.

Unitățile se scurg anevoie. Prin ploaia ce se cerne, armata țării se retrage fără lupte. El, nu vede nici populația prăbușită la marginea drumului, nici chipul împietrit al mamei, cu mâna la gură, cu ochii secați, nici lacrimile imbelșugate de pe obrazul unei fetișcane; el nu vede înaintea ochilor decât limbi de foc săltând, iar în piept simte un fier roșu ce i arde măruntaiele.
S'a sfârșit, s'a sfârșit...

In răsăritul Crimeei, pe o limbă îngustă de pământ ce se scaldă în apele Marii Putrede, a murit un ostaș român în noaptea de Crăciun. El a plecat pe drumul altor camarazi căzuți într'o altă noapte sfântă în stepa Calmucilor sau, într'o altă noapte, în luptele pentru Dealul Capelei. Pentru a treia oară Nașterea Mântuitorului îi găsește departe de țară și departe de pământul înstrăinat Transilvaniei...

Așa să faci dar cu noi, Înălțate Împărate!

Dă-ne îndărăt pe toți la omenie și muncă cinstită! Că din talsasuri muerestii și din gălăgie politică, o fost chiar destul, atâția ani de zile! S'o săturat acum și dracu de Rumâni! El, după-ce ne-o făcut pocinogu, o plecat, destrăbălatu, pe-aci 'ncolo fluierând, da pe noi ne-o lăsat: furnicar învrăjmășt, măcinându-ne unil pe ații, spre bucuria și nădejdea dușmanilor.

Adecărelea, putem sta strâmb, da să grălm numa ce-l drept!

Io, vorba ăluia, mai crez une-ori și de-a 'ntoarsele și z c că, bagsama ne-o lăsat Dumnezeu un timp de vreme de capu nostru, să vază și El, ce ne-om face singuri? Cu toatecă-i știută și aovedită de cându-i lumea, că fără frâu în cap, nici calu nu merge drept, da nici Rumânu nu face nicio treabă, dacă n'are Stăpân. Nu mulți, că nu-i place. Unu și bun, că de ăla ascultă bucuroși și face ispravă, ori-unde l-or așeza mai marii lui.

Și iacă dor, că după Dumnezeu-Drăguțu și vitejia ostașilor noști, Măria-Ta stăpânești azi pe Rumânii de tutindeni, îi povățuești cu inimă caldă de Părinți și vrei să-i scoți acum din mocirlă, la drumu neted și bun: al tăcerii, al muncii, așa cum s'o purtat veacuri de-a-rânaul moșii și strămoșii noști, care-o știut ținea și țara și limba și legea noastră rumânească.

Ooo... c'ași zice io încă multe, Măria-Ta, da m' mūsai să'nchețu, că pe ghietu băiețel o prins a-l durea mânăța dreaptă, că-i crudă și n'are putere de-a scrie prea multe elea-hlea... Decăt-că, două-trei rânduri fă bine lasă-mă să-Ți mai poci scrie, Înălțate Împărate!

Rogu-te și fă dreptate! Hoții, la pușcărie, c'o furat pân' s'o săturat! Politică, zvârle-o peste gardu Rumânii, s'o găsească v'run cățal străin și s'o mănca (că de n'o turba ea ea, nici bine n'are să-i umble!).

Crăciunul de azi

de
Dr. N. Căllman

Este încă tot trist și îndoliat. Cu tristețea multă în suflete. Cu ochi storși de prea multele lacrimi. Cu copii fără părinți și cu părinți fără copii. Cu nesiguranța zilei de mâine în prea multe suflete. Și cu lupta și ura dintre popoare, de parcă, scopul omenirii ar fi distrugerea totală chiar a seminției omenești.

Colindele nu mai sună nici anul acesta a bucurie. Nu mai aduc nici ele vestea minunată cu bucuria de altă dată. Sună și ele parcă, a tristețea și a veste de durere și de suferință.

Cu toate acestea Crăciunul înseamnă, și va însemna în vecii vecilor, venirea pe pământ a iubirii deaproapelui și a bunei înțelegeri dintre oameni.

Aproape de 2000 de ani bat la poarta sufletului omenirii, și cer intrare, aceste principii dumnezeiești, aduse de fiul cel născut azi.

Câte odată se părea că ele ar fi găsit intrare în sufletul omenirii. Au fost timpuri, când se părea că dreptatea, adevărul și iubirea deaproapelui ar fi intrat și ar fi pus stăpânire pe sufletul omului.

Totuși mereu-mereu se repetă timpurile în care se revoltă fiara din om. Scapă din lanțurile în care e ținută. Și alungă din sufletul omului toate adevărurile născute deodată cu cel venit pe lume în ziua de Crăciun.

Așa se repetă din timp în timp, toate cruzimile de fiară. Se calcă în picioare toate adevărurile și toate dreptățile. Se omoară om pe om. Se distrug bunuri câștigate cu multă trudă în veacuri de-a rândul.

Sufletul omului cu învățăturile celui născut în Vifleem nu poate înțelege toate acestea. Așteaptă cu încredere și credință.

Apoi, furtuna se potolește. Înțelegerea pune din nou lanțurile pe fiara din om. Dreptatea, adevărul, iubirea deaproapelui și buna înțelegere dintre oameni se așează din nou la locul lor de conducere. Fiindcă acestea sunt mai puternice decât toate fiarele din lume, mai puternice decât cele mai drăcești arme făcute de mintea omenească. Și ele înving.

Noi așteptăm sfârșitul furtunii cu încredere. Dreptatea și adevărul nostru ne face ca tristețea și lacrimile, suferințele și grijile de ziua de mâine să le suportăm cu demnitate și cu credința neclintită că, mai curând sau mai târziu, la un Crăciun, să putem spune: Dreptatea s'a făcut și adevărul a învins.

Nicolae Cristea

de I. Gârbacea

— Continuare din pag. 3-a —

comerțul se va da curagiu poporului român, ca să îmbrățișeze și el acele ramure de comerț care îi sunt la îndemână și să se întindă și dansul la acele speculațiuni de negoț, din care ar putea trage foloase mari și simțite.

Acest program l-a propagat din anul 1865 când s'a întors dela studii din Germania, până în 1883, când a fost silit de guvernul ungar să părăsească locul de conducător la „Telegraf” unde îl instalase pe viață testamentul lui Șaguna.

Nu s'a mulțumit numai cu sfaturi ci a trecut și la realizări practice. Deși la 1850 legea de monopol a țechurilor străine fusese sfărâmată și Românii aveau acum dreptul să îmbrățișeze comerțul și meseriile, totuși în mod practic li se puneau atâtea piedeci, că era o imposibilitate pentru Românul izolat să pătrundă în aceste bănoase ocupațiuni.

Un meseriaș român, Moise Albu din Apold, a mers până la Locolenența cesaro-crăiască arătând greutățile ce i se fac, pentru ca abia la 1860 să poată să-și exercite meseria învățată și la care legea îi da dreptul.

Trebuia deci un sprijin comun și bine organizat. Această organizare o studiase el în Germania.

Și astfel ia ființă în 1867 „Reuniunea Sodalilor Români din Sibiu” care apoi a fost imitată de toate centrele mari ardelen. Primul centru a fost chiar Brașovul, unde protopopul Baiulescu o înființează la 1869. Urmează apoi Clujul cu inimosul profesor universitar Silași, apoi Orăștia, Aradul, Timișoara etc.

Dela 1867 lupta mergea paralel, prin scris la „Telegraf” și practic prin Reuniune.

Vieța chiar și cea politică, fără clase de mijloc, se prezintă sterilă.*)

„La anul 1870 Reuniunea își stințește steagul, având de naș pe arhimandritul N. Popea, episcopul de mai târziu al eparhiei Caransebeșului, un sprijinitor pe toate căile al Reuniunii.**)

Și după aceste rezultate urmează prigoana.

„A fost însă delăturat de ministrul Tisza, deși mitropolitul Șaguna îl indicase prin testament să rămână până la moarte, redactorul „Telegrafului Român”.

„Inlăturat dela „Telegraful Român” înființează la 1884 împreună cu alții ziarul cunoscut „Tribuna”, la care a colaborat susținându-l ca nimeni altul, iar Sibienii, ca oameni de admirație pentru ținuta lui Cristea, ori ca răspuns lui Tisza, îi fac conduct cu torțe în semn de simpatie și recunoștință”.

„In procesul istoric dintre Români și Unguri, în procesul Memorandului, deși era un simplu membru în comitetul național, întrebat fiind la desbaterea din Cluj „dacă își ia răspunderea textelor incriminate din Memorand, a răspuns: „Da, mi-o iau cu toată inima”.

Ca răsplătă pentru această conștiință vie și demnitate națională a stat 8 luni în temnița Vașului, împreună cu ceilalți tovarăși, în plus guvernul i-a suprimat leafa pe care n'a primit-o încă un an și cinci luni, după ce a ieșit din temniță.

Guvernul, mai târziu, îi pune în vedere să fie mai moderat, să renunțe la ideile publice. Persoanei încredințată cu acest mesagiu îi răspunde:

„Spune-le, te rog, că pentru un om sărac ca mine leafa mi-ar prinde bine, însă dacă ar fi să o capăt numai cu sacrificarea principiilor mele, să-și fie banii și mie să-mi dea pace”.

Reuniunea meseriașilor, după trecerea din viață a președintelui întâmplată la 1902, a pus baza unui „fond N. Cristea” cu scopul de a se ridica monumente bărbaților binemeriți ai Reuniunii.

Dacă Reuniunea Sodalilor din Sibiu este azi singura care activează alături de „Protectorul” din Timișoara, operă a lui Emanoil Ugușeanu, aceasta se datorește faptului că Nicolae Cristea a știut să-și creeze și formeze un succesores vrednic. A fost Victor Tordășianu, căruia i-a dat și următorul sfat:

„Nu pentru plată să servească poporului, dar nici măcar pentru plata dragostei poporului, ci pentru binecuvântarea viitorului, și înainte de toate, pentru ca să fie posibil a mântui și a face ca națiunea să poată reintineri”.

In jurul portativului

Femela în vieaja compozitorilor celebri Berlioz

de Lia Busuloceanu

I.

Originalul compozitor francez Hector Berlioz, născut aproape odată cu secolul trecut — în 1803 — pare să fi atras ca un paratrăsnet toate descărcările potrivnice ale sorții. Din cea mai fragedă tinerețe cunoaște mușcăturile crude ale mizeriei, fiindcă mentalitatea strâmt burgheză a familiei lui îi interzice categoric să-și urmeze vocația muzicală. Desmoștenit de tată, blestemat de mamă, Berlioz trece peste orice piedeci și se aruncă în vieaja pariziană care avea să-i fie atât de amară, înfruntând eroic, de dragul muzicii, toate greutățile vieții. Intreaga lui existență e un șir nesfârșit de lupte și înfrângeri care-l lasă tot mai îndărățit și mai convins de puterea geniului său creator.

Mistuit, ca orice artist, de o mare nevoie de iubire, Berlioz n'a cunoscut nici măcar alinaarea de a fi întâlnit în vieaja femeia capabilă să-l despăguiească prin dragostea și înțelegerea ei, de atâtea necazuri. A fost poate și vina lui? Berlioz s'a lasat întotdeauna atras de calitățile exterioare ale femeilor pe care le-a iubit, descoperind de fiecare dată prea târziu nepotrivirile sufletești sau spirituale dintre el și ființele cărora se dăruia cu atâtea ardoare. Temperament vulcanic, se îndrăgostește pentru prima oară la vârsta de 12 ani de o fată cu mult mai mare care, ciudată coincidență, avea să și închele, după aproape 50 de ani, ciclul iubirilor lui nefericite. Ionizat, cum era și firesc, de toată lumea pentru atâtea precocitate sentimentală, Berlioz își înăbușe suferința și anii se scurg cu alte preocupări până în 1827, când începe ceea ce a numit el: „cea mai mare dramă a vieții lui”. Această dramă se cheamă Harriett Smithson și e o actriță irlandeză care cucerește Parisul prin frumusețea ei suavă și prin grația cu care interpretează eroinele lui Shakespeare.

Fascinat, Berlioz nu mai visează decât s'o cucerească. Organizează, cu prețul unor mari dificultăți, concerte cu compozițiile lui, încercând să forțeze porțile gloriei pentru a se apropia de insensibila lui Julietă, dar miss Smithson nici nu vrea să audă de elanurile tânărului ei adorator. După trei ani de frământări zadarnice, destinul artistului se împlinește: din brazdele adânci ale suferinței răsare, rod bogat, *Sinfonia Fantastică* — Episod din vieaja unui artist — prin care Berlioz, vrând să se descătușeze de robia lui sentimentală, crează începuturile muzicii programatice și introduce în muzică înaintea lui Wagner, leit-motivul, „ideea fixă”, cum îi zice el; un scurt desen melodic menit să închipuie imaginea iubitei, revine suav și grațios în primele patru părți ale simfoniei, pentru a apărea desfigurată și trivializată în ultima parte. „Răzburarea nu e prea tare”, scrie Berlioz când termină simfonia; și ca s'o pecetuiască definitiv, se îndrăgostește de o altă frumusețe, pianista Camille Moke. În sfârșit, soarta pare să-i surdă. Camille îl iubește. Berlioz e în culmea fericirii, și pentru a învinge ultimele rezistențe ale viitoarei soacre, se prezintă din nou la concursul pentru „Prix de Rome”, la care fusese respins de patru ori până atunci. Ia premiul întâi și pleacă cu inima sfâșiată să-și petreacă cei doi ani obligatorii la Roma, însoțit de cele mai eterne jurăminte ale iubitei lui. Eternitatea e însă uneori de scurtă durată. După câteva luni de nesiguranță, Berlioz află că „Ingerul lui” se căsătorește cu fabricantul de plane Pleyel. Exasperat, plănuește de data asta o răzbunare mai cruntă și, cu riscul de a-și pierde bursa atât de greu obținută, pleacă spre patrie înarmat cu două pistoale care trebuiau să răpună pe toți eroii dramei...

Pe vremea aceea, călătorii se făceau cu diligența și drumul spre Paris trecea pe Coasta de Azur. Era primăvară, vieaja svăcnea puternic în tot ce-l înconjură, marea îi cânta la picioare, chemându-l parcă... Nimeni n'a știut vreodată dacă accidentul de atunci al lui Berlioz s'a petrecut cu sau fără voia lui. Fapt e că haia neprevăzută în apele limpezi ale Mediteranei îi risipește toată furia vindictivă, și că, în cele douăzeci de zile petrecute atunci la Nissa — „cele mai frumoase din vieaja mea” declară artistul — Berlioz scrie cu o avântată inspirație *Uvertura la Regele Lear*. Se întoarce apoi la Roma nădăjduind din nou, în ciuda scepticismului pe care-l ația, să găsească „o inimă nobilă și tare care să-i ajute a se împăca cu vieaja”.

Și pune-ne la treabă, pe toți! Pe domnul de omenie, în cântălarie; pe femei, la bucătărie; pe plugari, la brazdă. Și de-i vrea să Te miluești, mal dă-le bleților săraci câte-un plug, să aibă și ei cu ce scurma pământul, să poată crește grăunțele, care ne hărănesc pe toți de-o potrivă: și pe mări și pe mci; și pe buni și pe răi. C'asa o lăsat Dumnezău-Milosliva, ca 'n țara asta sfântă să nu moară de foame nimenea, nici măcar hoții din temniță, care-o tâlhărit și-o omorât oameni nevinovați.

Da acum, gândesc că-l chiar vintă vremea de-a mă iscăli în persoană, cu toată onoarea și supunerea de ostaș luptător pentru Marea Unire din Băgăraa:

Cuhalm, în Anu 25, Septembăr întâl.

Toader Ghindea-Sinior, manapropo,
Fost Voluntar Ardelean în Darnița Rusească

Bar în teză!

(Că și'n Rusia am pățit destule rele, da neputându-le scrie atunci minteasă, am început acum a le uita. Și poate-i măl bine așa! Să nu mai știe toată lumea că și'n Darnița să certau, cât zicl, ofțirii ardeleni cu bănățenii, încât la urmă, doi cocoșei măl aprinși, se burzuluiiseră și să pruvocase la 'ndoiell, cu gându necurat de-a să tăla în săbii.

Ce să măl știi zice de una ca asta? Doar atâtea: Doame ferește pe tot omu de nebulie! Că ea n'alege și nu cruță pe nimenea! Din omu de omenie face-un iăthar blăstămat și poporu d'el mal cuminte din lume, îl schimbă, peste noapte, în te mir! ce adunătură de nespălați).

Ghindea

Abonațiilor

le aducem aminte că nu trăim
din subvenții.

PAGINA MURCITORULUI

murcă și lumină

„O, ce veste minunată...”

Zi de zi și clipă de clipă ne via la ureche tot felul de vești, unele mai bune, altele mai rele. Oamenii sunt dornici de vești multe, toamă pentru că niciuna din veștile ce vin de la lume nu-l poate mulțumi, nu le poate da Heliștea trebuitoare.

Este, în schimb, o veste care a adus stăta nouă și lumină în suflete încât, fără de ea, nu putea trăi omenirea. O Veste căutată de îngerii lui Dumnezeu deasupra unui stăci de vite, friguros, cu o țesle strălucitoare.

Vestea care a răsunat în noaptea sfântă și pe care neînțelesul o auzia să de an din gura colindătorilor cuprinde cea mai aleasă bucurie ce s'a putut face cândva omului.

„Iată vă vestesc bucurie mare, căci va fi pentru tot poporul”.

Vestea Nașterii Domnului, a-vea să fie pentru toți cea mai mare bucurie.

Bolnavii vor avea de acum printru ei pe „doctorul sufletelor și al trupurilor”.

Muncitorilor li se vestește că blestemul muncii s'a deslegat, că Patronii cel mai înțeleptor al nevoilor lor mari, al setilor de mântuire, este printru ei, e un prunc prea luminat, care n'a venit în porfă și vison, ci în haina celei mai adânci smeriri.

Bogaților se vestește că Izvorul bogățiilor este la Dumnezeu și că datorți sunt să o chivernisească după voia Lui sfântă.

Păstorii și magii — învățații și ne învățații, alcargă și se închină în fața Pruncului Isus.

O, ce veste minunată! Dumnezeu s'a făcut om, ca să ne facă pe noi păriași de viață și fericiți veșnic. Dumnezeu ne-a cercetat ca să ne sloboadă din legăturile păcatului. Cerul s'a coborât la pământ, ca să se înalte năvăntul spre cer.

Nici durerea, nici lipsa, nici zăngănitul armelor din cumpăna învățieală a lumii, să ne stea în calea soțiilor bune ale Crăciunului.

„Hristos se naște, măriți-L”

„Hristos din ceruri, întâmplați-L”

„Hristos pe pământ, înălțați-L”

„Cântați Domnului tot pământul”.

„Și cu veselie laudați-L, popoarelor”.

Pr. V. Coman

Prigonitorii lui Hristos

de M. Someșanu

În vremurile acelea, sufletele oamenilor nu se desprinseseră încă din zarea înaltă a obârșiei spirituale. Mîntea învățaților de pe atunci nu ajunsese la istovul cunoștințelor pământești de astăzi, ci se păstra limpede și plină de dumnezeiască dornicie.

Mai târziu, pe măsură ce a-prigi pornire a științelor destelarea tot mai multă făcând, absorbind duhul omenirii în spre falnele vieții materiale, oamenii prinseseră a se îndepărta de viața lor de până atunci, în timp ce sufletul li se aburea treptat, așa cum se aburesc geamurile în bătaia ierului.

Și adevărurile cele vechi, pe care străbunii omenirii le trăiau aievea, privind în adâncimea celor de sus cu aceeași liniștită cetezanță cu care privim noi astăzi în spre desvâlurile pământești ale științelor, adevărurile cele vechi care stăteau luminate înaintea minții și a inimii lor, s'au stins în suflarea noilor preocupări ale oamenilor, așa cum se sting stelele în preajma dimineții.

Pe urma viețuirilor de-atunci ne-a mai rămas doar ceva îndepărtat și șters, ca un susur de poveste și de legendă.

Suntem aji oameni astăzi, sufletul nostru s'a adumbrat, sub stâncile pământului s'au umplut cu svonul aspru al zilnicelor noastre trudnicii.

Spre cer de-abia mai privesc copiii. Cât despre noi, cei îmbătrâniți în nevoile vieții, doar marile dureri mai sunt în stare să ne urnească inimile în sus. În viața noastră de cărtițe pornite în tot mai adâncă scurmătură, cerul a rămas departe, mai departe decât visurile și decât nădejdea copilăriei noastre.

Dar în vremurile acelea vechi, pe când inima nu se împovărase cu atâta cunoștință și cu atâta legărire practică, cerul era ca o carte, în care oamenii priveau și înțelegeau mai limpede de cum înțelegem noi astăzi pământul.

În locul născocirilor de mașini și ai scotitorilor de numere uriașe, viețuiau, pe vremuri, prorocii. Pentru noi cei de acum, cuvântul prorocilor aduce a poveste. Dar pentru oamenii de atunci, care trăiau ei înșiși ace-

leași luminate ogindiri de cer și simțeau viața în freacățul ei cel launtric, cuvântul prorocilor era ca o desvâluire a adevărului simțit și așteptat de toți. Și de aceea, ei ascultau îndemnul înflăcărat al pustnicului și nu se îndoaiau de puterea cuvântului său.

Prorocii vedeau departe peste veacuri, și prevestirile lor nu se desmințeau niciodată.

Despre nașterea Mântuitorului, care așază sema de răscruce în viața întregii omeniri, alegând adevărul de minciună și binele de rău — au pomenit toți înțelepții trecutului veacuri.

Oamenii L-au prezis încă din negura celor dintâi pulsații de viață conștientă; și prorociile lor treceau din generație în generație, ca un filon de aur al universalei înțelepciuni omenestii.

Când făgăduințele s'au fost desăvârșit, și omenirea primea în sânul ei chipul de prunc al Divinității, un freacăț adânc cuprinsese inimile oamenilor. Steaua care s'a arătat magilor și în raza căreia aceștia au purces în sfânta lor drumeție, n'a putut fi văzută de toți oamenii veleatului aceluia. Dar toți au simțit, în adâncimea duhului lor, că împlinirea cea mare a coborât pe pământ. Și o adâncă în-seninare li s'a așternut în minți și în inimi. Au venit păstorii, au venit localnicii micului Betleem și au venit, de pretutindeni, locuitorii Iudeei. Au adus cu ei povară grea de daruri, dar cel mai minunat dintre acestea fu darul deplinei lor ingenuncheri la ieslea cea înmiresmată de fân și încălzită de suflarea caldă a vitelor.

Acolo, în cea mai adâncă smerenie, asemenea celui mai sărman dintre copiii pământului, Isus a dăruit omenirii cel dintâi licăr din cereasca Lui privire. S'au înveselit noroadale, asupriții și sărmanii au izbucnit într-o fremătătoare bucurie, căci Cel care primise umilința nașterii în staul, adăcînd în propria Sa viață pământească toată smerenia omului lipsit, Cel care se împărtășise, prin însăși venirea Lui, cu toate nevoițele vieții, bucurându-Se de loșnetul aspru al fânului, Cel

care adusesse în adăpostul vitelor din Betleem lumina cereștilor făgăduinți ale prorocii, nu avea să ajungă prietenul și protegitorul vitregei, de pe atunci, stăpîniri pământești.

Se născuse Regele adevărului și al umilinței, Domnul dreptăților și al păcii.

Dar în afară, dincolo de bucuria obștei, fariseii uneltitori și dornici de înavățire, dospeau în neînțelegeri și ură.

— Acesta este împăratul Iudeilor? se întrebară ei. Acesta ne va aduce nouă biruință și stăpînire asupra popoarelor lumii?..

Căci așa își profăuseră ei cuvântul prorocilor. Ei așteptau un domn adevărat, războinic și neînduplecat în drumul cuceririlor sale, un învingător al lumii, un stegar cumpănit, în stare să poarte peste tot cuprinsul zărilor semnul biruinței iudaice.

Și Hristos n'a fost dintr'aceștia.

De aceea L-au urit, au uneltit împotriva-L și s'au bucurat de slăbiciunea judecătorilor romani care n'au cutezat să înfrunte pornirea lor ucigașă. Au turbat de bucurie la vederea trupului Său răstignit pe cruce, L-au insultat și L-au huilt până la geamătul cel mai de pe urmă.

Dar cuvântul Său a rodit, căci nu era cuvânt de om care se spulbera odată cu omul ci era cuvânt de Dumnezeu, care răzbate peste dureri și sânge și care este stăpînul biruinței.

De atunci, din îndepărtatele vremi ale Betleemului, neamul fariseilor scâncește fără încetare împotriva adevărului care se limpezește și se împuternicește din ce în ce mai mult.

Pretutindeni, în ceea ce se întâmplă astăzi, mîntea noastră poate desluși străvechea îndărătuicenie iudaică. Ei sunt și astăzi ai domnului celor de pe atunci. Uneltind printru popoarele lumii, ei se păstrează ascunși în ceața unor întortochețuri politice mereu mai iscusite.

Căci veacul nostru nu războiește doar pentru pământuri și pentru drepturile neamurilor.

În țesătura acestora, dincolo de dreapta năzuință a armatelor noastre, așteaptă biruința cea mare a lui Hristos Isus.

Serbarea Pomului de Crăciun

La uzinele I. A. R.

În prezența d-lui Ing. M. Grosu Viziru, directorul general al uzinelor I. A. R., a d-lui comandor Vodă Alexandru, inspreg. M. L., a tuturor d-lor ingineri, directori de fabrici și șefi de ateliere, precum și a unor numeroase delegațiuni muncitorești, formate din funcționari și lucrători, a avut loc, sâmbătă 18 Dec., îndătinata serbare a Pomului de Crăciun.

Cu acest prilej, secția M. L. I. A. R., a prezentat un frumos program ocazional, de colinde și de obiceiuri.

S'a remarcat, în deosebi, rodnicia inimosului ansamblu coral al muncitorilor.

În încheiere, Moș Crăciun a dat citire listei de ajutoare, pe care direcțiunea uzinelor le înparte celor mai lipsiți dintre angajați, în urma anchetelor sociale care s'au făcut la domiciliile acestora.

La Metrom

Uzinele Metrom și-au sărbătorit Pomul de Crăciun într'un cadru mai cuprinzător, în sala teatrului „Astra”, duminică 19 Dec. la orele 9³⁰ dimineața.

În fața unui numeros public, format din angajații întreprinderii precum și din numeroși reprezentanți ai spiritualității locale, d-l George Sorescu, directorul general al fabricilor, a rostit o interesantă conferință despre „Datnile Crăciunului”, prezentând, apoi, lista darurilor ce au fost împărțite lucrătorilor uzinei.

Corul secției M. L., sub conducerea d-lui Virgil Periețeanu, a cântat o seamă de frumoase colinde românești.

În sceneta „Crăciunul nostru” au fost prezentate toate bătrâneștile noastre datni.

Menționăm de asemenea, recitarea frumoasei poezii a lui Lucian Valea: „Transilvania”. Domnișoara Maria Oiteanu a studat să nuanțeze, cu multă căldură, intrările versuri ale tânărului nostru poet

La uzinele „Voina”

Secția M. L. a uzinelor „Voina”, a sărbătorit Pomul de Crăciun, în cadrul unei frumoase serbări, care a culminat prin citirea grațiilor acordate de către direcțiune, în urma norocoaselor intervenții ale lui Moș Crăciun.

La Fabrica de cauciuc

Serbarea datnelor de Crăciun va avea loc în incinta fabricii, în după amiaza de joi, 23 Dec. Un frumos program de colinde și de muzică românească va prilejui secției M. L. a întreprinderii cea dintâi manifestare a sa.

Lerui Ler... în flori de măr...

de T. M. Welther

Departu în Crîmeea, la adăpostul munților lăila, briza molcomă a mării păstrează aerul calduț și face ca molnele și gerul lernii să se risipească în înalturi, lăsând țărnițelor celorlora bucuria unei prelungite întomnări.

Dacă numai pentru o clipă am putea șterge imaginea sângeroaselor încrâncenări de pe acolo, atunci am putea vorbi despre un adevărat „colț de rai”, unde păsările nu-și părăsesc culbul și unde oamenii nu cunosc grija aspră a pregătirilor de iarnă.

Dar oricât de aprinsă ne-ar închipuirea și oricât de neînțeleși am fi întru cele ale

războiului, adevărul e prea crâncen pentru a ne putea îndosi dinainte-l.

În Crîmeea, la adăpostul înălțimilor lăilei, sângele nu priddește a se revărsa meru, stăvilind drumul vrăjmașului cel mare.

Acum, în pragul alb al sărbătorilor, în timp ce târzițele stihii ale lernii de pe acolo se nimcesc în vârful muntelui, inima soldaților noștri freacăț într'un dor de colindă înnăbușită sub ninsoarea grea, așa cum le svonește amintirea și aleanul lor de casă.

De-ar fugi, măcar așa de-o părere, parcă le-ar fi mai ușor soldaților noștri.

Atunci n'ar avea decât să-și apropie picioarele și să se desprindă o clipită din zarva grea a bombardamentului. Departe, peste ape, acolo unde în răstimpuri abaresc convoaiele inamice, ar crește atunci, aievea, sătucul lor cu hornuri alungite de calerul fumului, cu cumpene la răspântii și cu turle daurite, ca niște arătătoare de cer.

... Lerui, Ler, în flori de măr... Și colinda lor, îngănată în svăcnetul inimii, se ridică în sus, până la cununa albă a muntelui.

... Lerui, Ler în flori de măr... Tot dragul și toată puterea duhului din ei s'a adunat în străbunul cuvânt al colindei.

Dacă am izbuti să facem liniște în sufletul nostru, să alungăm din preajmă-ne chipul măruntelor noastre necazuri, dacă ne-am putea curăți inima de tot ceea ce este nerăbdare și părelnicie, făcându-ne-o aseme-

nea inimilor lor atunci am simți cum ne adie, învăluindu-ne ca o boare caldă, colinda cea plină de nădejde și de dor a cămarazilor de pe tărâmul Crîmeei.

... Lerui, Ler, în flori de măr...

Și n'am mai găsi pricină de supărare în micile noastre nevoi. Icoana ostașului ne ar sta dojenitoare înainte abătându ne din drumul încruntărilor și al deșertului nemulțumiri.

Căci oricât de apăsătoare ar fi nevoile noastre, ele pălesc, ca niște licurici în bătaia soarelui, înaintea neprănzitelor în-sângerări a fratelui soldat.

Ne trebuie inimă multă, multă de tot, pentru a putea cuprinde toată frumusețea înaltă a dragostei și a dărniciilor lui.

... Lerui, Ler, în flori de măr... Camarade soldat... de ce imi trezura duhul și mi se zbicește inima, oridecâteori mă gândesc la tine...?

In loc de cronică literară.

Radu Gyr: Balade

— Gorjan 1943 —

de Lucian Valea

Volumul ultim al d-lui Radu Gyr ne-a poposit pe masă odată cu întâia zăpadă, bucurie prea limpede ca să nu stârneasce furtunile seninului din suflet. Nu știu de ce, pana ne-a rămas stângace la îndemnul inimii, întru proslăvirea ce cuvine-se a i-o aduce zămisli-torului atâtor frumuseți.

Meseria de critic, de care întotdeauna am stat departe, rămâne în fața belșugului ce ne-a fost dat să-l sorbim, săracă și schioadă. Pentru a ne apropia de lumea „Baladelor” d-lui Radu Gyr ar trebuit să ne desbrăcăm de lut. Suflet lângă sufletul de furtună și azur al neamului, rămas-am de-a lungul ceasurilor de cuminecare și slavă.

Ne stânjenesc superlativele și ne supără neputincioasa și sarbada haină a vorbelor de toate zilele. Ne-ar trebui un graiu tănuit, ca să putem cuprinde în el numai pe Dumnezeu, poezii și veacurile de furtună ale neamului.

Cartea d-lui Radu Gyr ne-a amintit, nu știu de ce, Evanghelia. E asemeni limpezimilor de dimineață ale cerului, când nu știi dacă lacrimăză îngerii sau din afunduri de brazde vin cu roua la noi, străbunii. Baladele d-sale sunt evangheliile neamului, evangheliile vifonițelor și crivățului ce ne-au spulberat și împrăștiat istoria.

Cum am putea scrie despre ele o simplă cronică literară? Dăruirea poetului o poate răsplăti numai lacrima, răsărită din adâncuri, pentru străfundurile ascunse în cuvinte.

Frumusețea lor doare, înspăimântă, umple, desăvârșește și cutremură... Ea nu e încadrată în rigorile unei prea rigide estetice, ci se revarsă fierbinte, domoală sau involburată, ca și inima din pământul din care a încolțit grâul ce o ascunde.

Sunt toate veacurile în cartea d-lui Radu Gyr, toată lumina și hula crescută întrânsele. Iată de ce n'o putem îmbucătăți. Lumea acestor balade n'are nimic aface cu ceasurile noastre de încântare zilnică și ocazională. Ea trebuie apropiată îndelung, ascunsă în suflet, cămară în care retrăgându-te să poți lacrima în voie.

Mărturisim deschis pentru steaua tutelară a voievodului cu nume de cronică ce ne-a cules cele mai alese roade din apele turburi ale trecutului. Meșteșugarul de data aceasta s'a întrecut pe sine. N'o spunem ca să-i sporim laudele, care, oricum, tot i se vor aduce și fără voia sa, ci ca să preamărim un praznic al literelor românești.

E praznicul unor izbânzi de măreț început, subt geana unor răsărituri de lumi noi, pentru care glăsuște înfrigorat, ca un apostol, autorul „Baladelor”. Din partea noastră, în prag de Naștere dumnezeiască, toate cele câte cuvintele n'au putut, în sărăcia lor, să i le spună.

Și între oameni bună învoire

de

Pr. N. Bârsan

Acum o sută de ani, scriitorul francez Lamennais scria următoarele: „Ceea ce răsare lămurit citind istorisirile evanghelice despre nașterea lui Isus, este simplitatea acestor istorisiri, cu care se începe o lume nouă, lumea de astăzi, care după optsprezece veacuri este încă în stare de pruncie. Căci unde este Hristos? Unde este învățătura sa? Se găsește ea măcar la neamurile creștine?”

Căutați-o în așezăminte: nu-i; în legile pline de nedreptăți: nici acolo; în moravurile pline de un adânc egoism: nici atât. Atunci unde este?”

Răspunzând Lamennais, zice. „Ea este în viitorul care se pregătește, în sânul omenirii muncitoare, în această mișcare care frământă noroadale dela un papăt la altul al pământului, în râvnile sufletelor curate și a inimilor drepte, în cugetul tuturor: căci toți își zic: starea de acum nu poate dăinui. Ea înfățișează răul, tângăduirea dragostei și a frăției, este neamul lui Cain care stăruie, ceva osândit pe care-l va smulge negreșit duhul lui Dumnezeu.”

De atunci au trecut multe decenii iar spusele lui au fost profetice. Azi răul este mai puternic ca oricând. Pe atunci se luptau ostașii unor popoare, iar ceilalți așteptau. Azi toate neamurile s'au încăierat, toți aleargă, toți se frământă și toți suferă.

Mulți se cutremură de starea aceasta, dar nimeni să nu se teamă, nici să nu dispereze, că nu credința creștină se clatină. Descoperirea dumnezeiască nu se schimbă. Noi, oamenii,

ne apropiem de sfârșit cu fiecare an ce trece. Dar religia lui Hristos, născută odată cu El, apare în fiecare an ce vine tot mai curată, tot mai ideală și tot mai necesară sufletului omenesc.

Se schimbă știința cu tot felul de teorii, dar religia creștină nu și-a schimbat nicio dogmă. Se schimbă, se spulberă, se dărâmă și ard, ca în Sodoma, planurile oamenilor fără Dumnezeu, clădite pe nisip și în furtună, pe necredință și în răutate, dar cuvântul lui Hristos, miracolul și făgăduiala cea mare are o singură față, a luminei.

Peste înțelepciunea necredincioșilor și peste dărâmurile unei civilizații se aude din nou și muștrător adevărul, că buna învoire dintre oameni, pe care oastea cerească a prevestit-o în preajma leagănului din Vifleim, nu poate veni dela iscusința tehnicii moderne.

Azi unde va cobori Hristos?

Peste tot, război și vâlvătaie. Toți se sbuciumă și aleargă către fronturile de luptă.

Și totuși, o cântare legănată prinde să coboare ca o ploaie de flori: „Mătre întru cel de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bună învoire”.

La acest imn ce-am mai putea șopti noi, cei de azi, altceva decât rostind rugăciunea sf. apostol Ioan: „Vino Doamne Isuse, pe pământ și în sufletele noastre! Vino de grabă, cât mai de grabă”...

Eroii noștri

Țânțari

Micu Ilie

caporal

Șofer special în Ministerul Apărării Naționale, s'a născut în comuna Vlădeni, județul Brașov, la 14 Iulie 1901 din părinții Ilie și Susana Micu. S'a căsătorit în Țânțari și avea 2 copii.

A fost mobilizat la Marele Cartier General încă dela începutul războiului nostru. Norocul n'a vrut să-i suradă până la urmă, căci bomba l-a surprins la volanul turismului său, în serviciu comandat, la ROSTOV, în ziua de 11 Noembrie 1942, fiind înmormântat în cimitirul eroilor de acolo.

Soția și cei doi copilași au aflat într'un amurg de toamnă că cel drag al lor se adăogase celor ce sunt temelia neclintită a veșniciei neamului românesc.

Pentru felul în care a știut să-și facă datoria reproducem fragmentar din scrisoarea d-lui colonel I. Lissieni adresată familiei următoarele aprecieri:

„...Oricât ar fi de copleșitoare durerea voastră, aveți o mare mângâiere. Cel ce a fost caporalul Micu Ilie a murit ca un erou făcându-și datoria cu credință neștrămutată pe câmpiile Rusiei păgâne.

Fii mândri și demni de jertfa lui eroică...”

A fost decorat cu: Bărbăție și credință cu spade cl. III-a; Bărbăție și credință cu spade cl. II-a și Crucea de fier germană.

Dela Cercul Cultural „Astra” din Brașovul vechiu

Frumoasa și intensiva activitate culturală a acestui cerc cultural din iarna trecută a fost reluată cu însuflețire duminică, 12 Decembrie. Ne fiind terminată sala cea mare festivă dela Casa Culturală iar sălile cele mai mici dovedindu-se neîncăpătoare pentru numărul mare al participanților, manifestarea culturală s'a desfășurat în sala de festivități a școlii primare Nr. 3. Trebuie remarcată o împrejurare deosebit de îmbucurătoare în legătură cu activitatea culturală și socială a Cercului cultural: exemplara și frățeasca colaborare a bisericii și școlii cu acest cerc cultural. Atât de însuflețită este această frăție în muncă încât greu deosebești unde începe și se termină munca uneia și unde începe a celeilalte instituții. Și mai îmbucurătoare este intrarea în această conlucrare însuflețită a noului preot Ioan Comșa, nu de mult instalat în parohia Brașovul-vechiu.

Manifestația culturală din 12 Dec. s'a început cu un serviciu divin, slujit de cei doi preoți ai parohiei Brașovul-vechiu și urmat de câteva cuvinte de bună urare a începutului muncii, din partea pâr. protopop Aurel Nistor.

A urmat un bogat program, compus din 5 cântece executate de corul Cercului cultural condus cu multă pricepere de profesorul Marcel Budescu și de recitări patriotice ale elevilor școlii primare Nr. 3. Participanții, care umpleau sala, au rămas impresionați de frumoasele cântări ale corului și de simțirea adâncă cu care copilașii recitau poeziile cu conținut patriotic precum și de exacta nuanșare a diferitelor sentimente din poeziile recitate. Acest lucru servește de laudă și recunoștință corpului didactic, condus de directorul școlii, d-l Traian R. Popa.

Miezul manifestării culturale l-a format frumoasa și bogata în simțire națională, conferință a președintelui Cercului cultural, d-l avocat Dr. Cornel Voicu, despre aniversarea celor 25 de ani dela Unirea Ardealului cu patria mamă. A trecut prin fața ochilor ascultătorilor firul evenimentelor istorice pregătitoare ale actului Unirii cu atâta căldură și însuflețire, încât toți simțeau fiorul marilor frământări ale neamului, prin care a trecut până a ajuns la actul cel mare al Unirii.

Duminică, 19 Dec. la ora 2 d. e., a fost a doua manifestare culturală a Cercului, în sala cea mare a „Astei”, unde cu concursul școlii primare Nr. 3 s'a desfășurat serbarea datinelor strămoșești de Crăciun și Anul Nou.

Venitul serbării va fi al școlii pentru achitarea cheltuielilor școlare și ajutorarea copiilor lipsiți.

Documentele Hurmuzaki

Biblioteca „Astra” Brașov cumpără următoarele volume din colecția Hurmuzaki:

Vol. II, Supliment 2 (1601—1640)

Vol. III, Fasc. 1. (1641—1703)

Vol. V, Supl. 1 (1822—1838)

Vol. V, Partea 2-a (1576—1650)

Vol. VI, Supl. 1 (1827—1849)

Adresa: Biblioteca „Astra” Brașov, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

SERIA
II

ANUL
I

NOAIE

PENTRU
MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Nr. 26

SĂPTĂMÂNAL PENTRU CULTURA SATULUI
REDACTAT DE GH. TULBURE

1943

Asemeni cu noi Domnul

Zicea un om nemintos:
— De ce a trebuit Hristos să ia trupul nostru?
Atunci un credincios i-a povestit așa:
— Odată, un împărat voind să-și vadă și să-și ajute supușii, s'a îmbrăcat în haina lor simplă — și a plecat în mijlocul lor.
Acolo, a început a le vorbi și a-i sfătui cum să facă pentru ca viața lor să fie vrednică și plăcută.
Unul din curteni, care recunosc pe împărat, îi zise:
— Impărate, de ce te-ai coborât și ai îmbrăcat haina supușilor tăi?
Iar împăratul l-a dojenit răspunzând:
— Prin aceasta eu n'am pierdut nimic din măreția ce se cade unui împărat, în schimb au folosit ei mult.
Asemenea a făcut și Mântuitorul Hristos, când a luat vestmântul trupului nostru. El tot Dumnezeu a rămas, iar noi am folosit nespun de mult, căpătând nădejdea că vom fi mântuiți.

Impăratul Napoleon despre Biblie

Sfânta Scriptură posedă o putere ascunsă, o căldură, care influențează asupra națiunilor și pătrunde la inimă. *Evanghelia nu este o carte, ci o ființă vie, activă, puternică, care învinge tot ce i se opune. Iată-o aici, stă pe masa mea. Cartea tuturor cărților (la aceste vorbe s'a atins de ea cu evlavie). Eu nu obosesc citindu-o, și zilnic o citesc cu plăcere. Sufletul, răpit de puterea evangheliei, nu mi mai aparține mie; Dumnezeu îl cuprinde pe deplin, el devine proprietatea lui Dumnezeu.*

E. Manole

...și pe pământ pace, între oameni bună învoire

de Gh. Tulbure

Bătrânul înțelept Grațian cutreera Pengovina în lung și în lat ca să cunoască oamenii și stările din țara vecină. El era din Marșovina.

Intr'o seară de iarnă cobora dela munte pe o vale frumoasă. Brazii acoperiți cu zăpadă lucioasă păreau niște candelabre uriașe. Soarele scăpăta spre asfințit. Era o tăcere de biserică. Copleșit de atâta liniște și frumusețe, filosoful își aruncă privirea într'o parte.

În apropierea lui zări o colibă. În pragul ușii o femeie tânără alăpta un copil. Din colibă apărură un bărbat, care după haine părea fi un păstor și oferi călătorului necunoscut pâne și lapte. După ce-si sfârși ospățul, filosoful zise:

— Vă mulțumesc din inimă, dragi locuitori ai acestei țări frumoase. Aici la voi e așa de bine! Totul respiră bucurie, bună înțelegere și pace... Da, fericire, împăcare și..

Cuvântul i se opri pe buze. În fața lui apărură un tânăr cioban, care trecea voios,

cântând din cimpoi un marș de luptă...

— Ce fel de arie este asta, atât de vie și frumoasă — îl întrebă mirat bătrânul.

— Ce să fie? *E cântecul nostru de războiu*, al Pengovinilor. Toată lumea-l cunoaște. Copiii noștri îl cântă înainte de a ști să vorbească. Suntem doar toți Pengovini sadea — răspunse semeț ciobănelul.

— Și nu-i iubiți pe Marșovini?

— Li urim de moarte!
— Pentru ce-i urți de moarte?

— Mai întrebă? Dar nu sunt ei vecinii noștri?

— Ba da — dădu Grațian nedumerit din cap...

— Ei bine, tocmai pentru asta.

— Este asta un motiv?

— De sigur. Cine spune vecin, spune dușman. Ai înțeles? Privește, dumneata, în valea asta îngustă, uitată de lume și închisă de toate părțile cu munți uriași. Nu vei găsi decât două sătulețe. Se vrășmășesc de sute de ani. Ori de câteori flă-

căii din satul meu întâlnesc pe cei de dincolo, se'njură și se pâruiesc de mama focului. Și dumneata te miri că suntem dușmani ai Marșovinilor? Se vede, că nu știi ce înseamnă a fi patriot, moșule. Incât mă privește, eu strig sus și tare:

*Trăiască Pengovinii!
Moarte Marșovinilor!*

Și plecă mai departe cântându-și marșul din cimpoi.

Înțeleptul Grațian l-a urmărit, cu un zâmbet amar, până când l-a pierdut din ochi. Luându-și apoi rămas bun dela cei din colibă și-a văzut și el de drum.

Mergea su sufletul înouurat. Prin troienele de zăpadă picioarele lui călcău încet și anevoios. Roiuri de gânduri întunecate îl apăsa sau de pare că-l trăgeau înapoi.

...Se vede că e un blestem, un blestem groaznic — își murmura el în barbă. Dacă două sătulețe aciuite aici, în creierul munților, după spatele lui Dumnezeu, și nu pot viețui în bună vecină-

Continuare în pagina 8-a

Regina Elisabeta

Sfânta Elisabeta, de care vorbesc cărțile bisericești, a fost o femeie nespun de darnică și miloasă. Soțul ei adeseori o învinuia că da prea mult săracilor. Într'o zi, bărbatul a surprins-o cu două pachete mari în mână. Bănuia că iarăși duce colaci de Crăciun la niște săraci.

— Ce ai acolo? a întrebat-o bărbatul.

— Flori — răspunse Elisabeta.

— Aș dori să le văd și eu... Când a desfăcut pachetul colacii se prefăcură în flori. Dumnezeu săvârșise minunea pentru ca să adeverească sfânta minciună a Elisabetei.

Așa a fost și Regina Elisabeta, soția marelui Rege Carol I, dela nașterea căreia s'au împlinit o sută de ani. Ca și sfânta din legendă, Regina își dăruia tot ce avea, se lipsea de toate bunurile ei și săvârșea toate maritimile — ne vestește maestrul *George Enescu*.

Suflet și faptă de țaran

Săteanul Tănase Andiei, de pe la Hotin, a dăruit 12 vite cornute pentru hrana ostașilor răniți, aflători în spitalele din Cernăuți. Un alt sătean, Dragomir Balș tot din Basarabia, a dăruit un vagon de porumb pe seama unui regiment de pe la Cahul. Un vagon de porumb este azi aproape un sfert de milion. O avere pentru un sătean! Dar țaranul din Basarabia nu socotește cât face darul lui. Mai ales, când el este dat pentru nevoile oștirii, care i-au scăpat de sălbătăcia bolșevicilor.

Iată suflet de țaran, iată faptă de recunoștință, care ne umple de mândrie.

Bucură-te, Prea Curată

Bucură-Te, Prea Curată
De Duh Sfânt înrouată,
Că vin suflet'e'n sobor,
La marginea apelor,
Să-ți aprindă'n sfeșnice
Luminițe veșnice.
Să-ți spue durerile
Și să-ți dangă vrețle.
Clopotele'n dangăt cântă,
Bucuril ce nu cuvântă
Și din jertfa din cătue
Fumul pân'la cer se sue.
Bucură-Te, Prea Curată,
Și săracilor Te-arată.
Că din ochii care plâng
Nestemate'n cer se strâng
Și molinesc curunille,
Harul și minunile
— Stea în veci neînserată
Bucură-Te prea curată.

Cântarul lui Sîn-Petru

Legendă populară

Bădicu Gheorghe

Era'n seara de Crăciun. Fulgure de iarnă rece și vioroasă. Un bogătaș se grăbea către casă cu două pâni albe la subțioară. Un copilăș, tremurând de frig, se luă după el cerând să-i dea și lui o pânișoară pentru mamă-sa, care zăcea în pat, fără lemne de foc și fără o coajă de pâne pe masă. Bogătașul, grăbit și nu prea milos din fire, l-a repezit pe băiat cu o vorbă aspră. Dar copilul nu s'a lăsat. Cu lacrimile'n ochi alerga după el, rugându-l stăruitor: — Fie-ți milă — și dăruiește-mi o pânică pentru măicuța...

Era gata-gata să ridice bățul și să-l lovească...

Dar oprit parcă de o putere nevăzută, se răsândi:

— Ce să fac? Mai bine să scap de gura lui. Și oprindu-se brusc zise către băiat: — Na, măi! Ți le dau pe amândouă și lasă-mă în pace...

Peste noapte s'a visat că venise Moartea și-l duse din lumea asta. Sufletul lui ajunsese tocmai la poarta cerului, unde Sîn-Petru, ținând un cântar aurit în mână, îl descosea și-i cântărea faptele pentru ca să vadă dacă i se cuvine să intre în Raiu sau tocmai colo, în fundul Iadului.
Ce fapte bune ai făcut, ca să-ți pot da drumul?
— Păi, am făcut eu, Prea

Sfinte, și fapte bune, dar faptele mele sunt cunoscute dincolo pe pământ, unde toate gazetele m'au laudat...

Aici în cer cum văd, nu sunt cunoscut...

Sîn-Petru puse în cântar faptele pe care i le-a spus omul. Dar talerul nu se lăsa de loc în jos. Se vede că păcările cântăreau mai greu, decât binefacerile.

— Altă faptă bună n'ai mai făcut?

— Nu.

— Adu-ți aminte bine!
Atunci bogătașului îi veniră în minte cele două pâni, care le dăduse pomană cu câteva ceasuri înainte de a muri. Dar iarăși se răsândi, șoptindu-și în sine:

— Dacă toate cărămizile, fierăria și lemnăria cu care am reparat școala și biserica n'au tras destul la cântar, ce să mai apese cele două pâni?

Totuși, răspunse cu gura de jumătate:

— Da, mi-aduc aminte, că am dat unui copil sărac două franzele, dar ce pot face ele?

— Ia, să le punem și pe ele la cântar și o să vedem! — răspunse Sîn-Petru.

Și când le pune, să vezi minune!

Talerul cu faptele bune se aplecă.

— Vezi omule! zise Sîn-Petru — la cântarul meu cele două pâni au fost mai grele, decât tot binele ce-l făcuseși în viață și pentru care ai fost laudat de lume. Mă întrebă de ce?

— Pentrucă cele două pâni au adus alinare unei familii sărace de tot și le-ai dat de pomană fără să te știe lumea...

Aici se deșteptă din somn. Gândul lui sbură la băiețelul cel sărac și o bucurie molcomă și caldă îi învâluie sufletul.

...și pe pământ pace

de Gh. Tulbure

Continuare din pagina 7-a

tate, atunci de ce să mă mai mir că popoarele se războiesc, de când e lumea, că ele se sfâșie ca fiarele din codri?

Pacea lumii pe care o caut eu, este o himeră... o iluzie... ea n'a existat și nu va veni poate niciodată...

Niște glasuri de copii îl făcure să se oprească. Abia atunci își luă de seamă că se apropiase de marginea satului din vale. Mai făcu câțiva pași. Corul se auzea tot mai deslușit: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire...*

— Cine cântă așa de frumos? — întrebă el mirat pe un sătean, care i se ivi în cale.

— Copiii noștri, colindătorii... Astăzi este doar seara de Crăciun, moșule.

— Așa o fi taică... uităsem de toate... Și Doamne cât de minunat o spune versul sfânt: *și pe pământ pace...*

...Da, da, numai acolo este pace, acolo, unde este El, Mesia cel născut în iesle. Numai El ne aduce solia mângâitoare pe pământ...

Ochii bătrânului se umeziră, iar pe fața lui se zăvăli lumina împăcării...

— Ești drumeț, moșule, vino să rămâi peste noapte la mine. Vom prăznui Nașterea Domnului împreună — zise creștinul.

Cei doi intrară pe o poartă umilă.

Obiceiuri de Crăciun la Români din Macedonia

Colinda este un obicei comun Românilor de pretutindeni.

În Macedonia colindătorii sunt copii între 8 și 14 ani. În ajunul Crăciunului ei se adună pe cartiere, de unde pornesc să colinde pe la casele oamenilor. Colindatul se face de dimineață. Copiii sunt bine îmbrăcați, poartă căciuli pe cap, șaluri la gât și sunt încălțați cu bocanci, deoarece în acele ținuturi pe timpul Crăciunului de obicei este un ger cumplit. În acest scop copiii își pregătesc din timp niște măciuci, un fel de buzdugane ferecate la un capăt, cu care lovesc la porțile oamenilor ca să le deschidă.

Când intră în curtea unei case încep a cânta un cântec, care pare să fie de proveniență slavă, deoarece în limba aromânească, nu are niciun înțeles, cea mai mare parte din cuvintele slave fiind diformate. Astfel ei cântă:

„Colinde, Melinde,
„Sarababadiņa” etc.

Gazda, care s'a pregătit de mai înainte, îi primește cu voce bună și după ce îi întreabă câți sunt, le împarte colaci (frământați special pentru această ocazie cu stafide înăuntru), mere, nuci, migdale, alune, etc. Copiii după ce au colindat toate casele cartierului se duc la casa unuia din ei, unde, după ce s'au în-

Eroi + noștri

Bran

Gheorghe Voinescu-Rusu

caporal T. R.

S'a născut la 27 August 1919 din părinții Nicolae și Zinca. Era absolvent al liceului comercial „A Bârseanu” din Brașov și funcționar la I. A. R

A făcut parte dintr'un regiment de infanterie, comp. 12 mitralieră.

Rănit în gât pentru a doua oară, a căzut la KRIMIDOVKA, lângă Odesa, la 27 Aug. 1941, ziua nașterii sale.

Era o fire blândă, adânc respectuos cu toată lumea satului.

De toate

Fluturii nu suportă căldura

Fluturii sunt ființe ale anotimpurilor calde, dar totuși s'a constatat că ei nu suportă temperaturi prea ridicate. Chiar la plus 38 grade fluturii cad într'un fel de „letargie a căldurii”, iar la plus 50 grade mor.

Pantofi ca semn al stăpânirii

Odinioară principii își trimeteau vasalilor pantofii, pe care aceștia trebuiau să-i poarte atârnați peste umăr ca semn al situației lor de supuși.

Cosmetice din antichitate

Se pare că de când există omenirea, oamenii, mai ales femeile, au căutat să se înfrumusețeze prin cele mai diferite mijloace. Astfel se știe că membrii tuturor popoarelor antice se fardau. Plinius scrie că la Roma erau deosebit de mult folosite următoarele cosmetice: făină de mazăre și de orz, ouă, drojdie de vin, corn de cerb, cepe de narcise și multe altele.

O umbrelă cu ventilație

Un inventator original, care probabil avea un nas deosebit de sensibil, simțea totdeauna când se plimba

subt umbrelă că respiră aer cald și prost. Având dorința de a respira aer curat și proaspăt a inventat o umbrelă cu ventilație, pe care a patentat-o. Un mic ventilator pus în funcțiune printr'o baterie de lampă de buzunar, absorbea aerul de subt umbrelă pe care-l elimina printr'o pompă fixată de bastonul umbrelei.

Insule care apar și dispar

În Marea Siciliei s'a născut în anul 1832, din cauza unei erupții, o insulă vulcanică, numită Ferdinandea. Această insulă a crescut din mare până ce a atins înălțimea de 70 metri, după trei luni însă a scăzut iar până la suprafața mării, scufundându-se apoi complet în mare.

Premiul nostru

Doritori să contribuim la încurajarea talentelor locale și la orientarea lor spre lumea satelor, publicăm concurs și fixăm un premiu de 2000 Lei pentru cea mai bună schiță (nuvelă scurtă) cu subiect din viața țeranului, din preocupările lui sufletești, din lupta lui pentru traiul său pentru pământ.

La manuscris — care poate fi semnat cu'n pseudonim — se va anexa un plic închis conținând numele și adresa completă a autorului.

Schițele nepremiate, având totuși calitate literare, vor fi publicate în „Foaia pentru minte” etc., cu mențiuni.

Ultimul termen pentru înaintarea manuscriselor este 15 Ianuarie 1944

Lucrările se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, redactorul „Foi pentru minte, inimă și literatură” Brașov, str. Dorobanților 13.

Aviz

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate „Foi pentru minte inimă și literatură” se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanților 13.

Dr. Ungureanu Valeriu

chirurg primar al spitalului „Gh. Mărzescu” — Brașov, s'a reîntors de pe zonă și își reia consultațiile în Str. Sft. Ioan 21

călzit, socotind — una mie, una ție — își împart darurile căpătate, apoi fiecare se duce pe la casa părintească.

De Crăciun la Români din Macedonia nu există niciunul din obiceiurile care se practică în țară. Numai în prima zi de Crăciun se fac vizite pe la cei numiți Hristu, nume derivat din Hristos, care se prăznuiește în ziua aceea, așa cum se prăznuiesc toate zilele onomastice.

Colinda la Români din Valea Timocului se săvârșește tot în ajunul Crăciunului. În ziua aceea, disdedimineață, copii în vârstă de 10 - 12 ani se adună la un loc cu câte un băț în mână anume pregătit pentru această ocazie de părinții lor. Aceste bețe se împodobesc cu desene, în felul următor: după ce li se jupoale coaja până ce

rămâne partea albă din năuntru în jurul bățului, în chip de spirală, se înfășoară o panglică de teiu. Bățul, se ține pe foc până ce părțile goale se înnegresc. După aceea panglică de teiu se scoate, iar pe băț rămâne un desen negru care se încolăcește în jurul lui. Capetele bățului se despică puțin și în despicătură se trec fire de lână albă sau colorate. Înarmați cu aceste bețe, copiii umblă prin sat din casă în casă, strigând, tot timpul: „Chiu, chiu!”. Când au dat de o casă cântă:

Buna zeo la ajun
P'ntru șas bun,
Calușei, mielușei,
Vitelei, purșelei
Sanatache, bogatache
Oi la strunga
Bani la punga!

După ce au isprăvit de cântat sunt dăruiți cu carne de porc și colaci.

Fiecare casă cu acest prilej frământă câte patruzeci de colaci, care se numesc „colindreji” și se împart copiilor. Așa se colindă până la amiază. Fiind zi de post darurile se mănâncă în ziua de Crăciun.

În comuna Juba, sătenii mai practică un obicei: „Polajeni”; constă în aceea că în primăzi de Crăciun sătenii introduc în casă un bou, care este socotit ca un fel de protector alfi. Când îl introduc în casă ei pronunță cuvintele: „Hristos s'a născut!”, apoi îi dau puțin grâu, frâng de carnea lui în colac anume frământat pentru el și îi dau să mănânce dintrulul. Acest lucru se face pentru ca anul acela să le fie cu noroc.

(Calendarul Gospodarului

C. U.

Gazeta Transilvaniei

dorește
colaboratorilor, cititorilor
și sprijinitorilor ei
Sărbători fericite!

Informații

Abonamente de sprijin

- Vasile Bertianu, București 2000
- Prof. Ioan Lupaș, Sibiu 1000
- Șerban Gheorghe, Adămuș 500
- D-na Maria Popescu-Bogdan, Brașov 500
- Moldovanu Vasile, Bod-Sat 500

Făină pentru populația Brașovului

Se aduce la cunoștința populației civile din Municipiul Brașov, că cu începere dela data prezentei și până la 3 Ianuarie 1944 se va distribui făină populară câte 2 (două) kgr. de persoană pe baza bonului de făină Nr. 4 din cartela individuală.

Distribuirea se face prin magazinele care dispun de registru special de făină conform art. 22 din legea valorificării grâului și cu prețul stabilit în ordonanța suplimentară Nr. 74/1943.

AVIZ

Se aduce la cunoștință că din cauza greutatea de aprovizionare, la Cabana U. A. B. de pe Piatra-Mare nu se servește mâncare.

Biblioteca „Astra” Brașov cumpără fie ani compleți, fie numeri răsleți din „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, apărută la Brașov între anii 1838-1865.

Ziare

Săptămânalul „Poporul Român”

Se găsește în plin progres, în al 3-lea an de existență. D-l Prof. Nicolae Roșu, un vechi publicist bănățean, cu primul redactor Traian Rusu Sirianu, poet din o veche familie de scriitori români — au știut să-l mențină la suprafață.

Ceea ce dă farmecul local deosebit este pagina de folclor bănățean: pagina tineretului, așa de bogată în versuri populare și în humor sănătos de țaran cinstit.

Se vede, de asemenea, din modul cum e redactată, străvechea legătură dintre intelectualul român cu biserica strămoșească pentru talpa țării.

De încheiere, o rugămintă: pe ne bucură, că Poporul Român obicei es aduce așa de des articolele acest scop copiat Suci-Sibianu, dar am din timp niste mâr să se indice și izde b... ne fere... car... a lovesc... le

ASPECTE POLITICE

Acordul ceho-sovietic

semnat la Moscova între d-nii Beneș și Stalin, preocupă cercurile politice din țările amenințate de pericolul panslav. Prin încheierea acestui acord s'a creat un bloc al Slavilor, din care lipsesc doar Bulgarii. În eventualitatea unei victorii sovietice Moscova și-a ajuns țelul către care năzuia de sute de ani. Presa franceză („Petit Parisien”) califică tratatul Stalin-Beneș ca pe un prim pas al Moscovei spre dominația Europei.

Ziarul amintește că și Napoleon declarase odinioară că „acela care va stăpâni Boemia va domina Europa”.

Deosebit de amenințător este faptul că primejdia sovietică nu este luată de nimeni în serios în Franța. Totuși, Franța ar trebui să fie cea mai interesată pentru a împiedeca o predominare sovietică asupra continentului. Afiind Uniunii Sovietice față de diferite guverne emigrate desvâlue în fiecare zi metodele prin care Moscova încearcă să-și realizeze planurile față națiunile mici. Recunoașterea lui Tito dovedește că Moscova nu sprijină decât pe acei adversari ai Axei care îi sunt total devotați. Același joc poate fi observat în Africa de Nord și în alte părți „Aei care neagă aceste fapte, vor avea căudva o dureroasă deșteptare și o decepție” — subliniază ziarul amintit.

Ce se spune la Berlin

În legătură cu aceste amenințări ale expansiunii sovietice, la Berlin nu

stăruiesc decât două alternative: sau continuarea politicii dusă de Anglia în ultimele două sute de ani, aceea a echilibrului forțelor; sau o capitulare totală față de pretențiile imperialiste ale Sovietelor. Subliniind pe cea de a doua poteză, în cercurile dela Wilhelmstrasse se precizează că Anglia a cedat bolșevicilor Estul și Sud-Estul Europei, Europa nordică și centrală, fără să vadă că Stalin a obținut în modul acesta toate pozițiile însemnate ale vechiului continent.

Bulgaria n'a cerut pace

După bombardarea Sofiei, anumite posturi de radio și câteva ziare au anunțat că Bulgaria a făcut propuneri de pace Uniunii Sovietice.

În această privință postul de radio Moscova — după cum se anunță din Stockholm — a transmis următoarea desmăștire a agenției sovietice „Tass”. Unele ziare engleze au anunțat zilele acestea că Bulgaria a făcut propuneri de pace prin intermediul Uniunii Sovietice.

Agencia „Tass” este autorizată să declare că această știre este „o minciună și deci este lipsită de orice temei”.

Afiind Uniunii Sovietice

Intâmplarea a făcut ca în timp ce la Moscova se semna acordul Stalin-Beneș, la Bratislava să se serbeze cea de a 25-a aniversare a partidului slovac. Cu acest prilej d-l dr. Tiso, președin-

Inscripție pe nisip

de
Ion Colan

Moartea cărturarului de elită Horia Teculescu, bustul care i s'a ridicat la Sighișoara din îndemnul sufletesc al câtorva drept-prețuitori ai omului ce o vieață întreagă s'a sbuciumat pentru binele celor mulți, participanții la desvelirea bronzului, semn că Horia Teculescu a rămas printre noi, toate astea pun, pentru omul de meditație și interiorizare, problema rostului vieții însăși.

Pentru toți cei din aceeași plămădă, pentru toți câți simt în ei necesitatea aceasta a dăruirii pentru alții, a cheltuielii de energie și entuziasm, vieța, moartea și după moartea lui Horia Teculescu le impun o crâncenă revizuire, un stat de vorbă în noapte cu tine însuși, o tragică analiză a destinului meșter hărăzit acestora.

Ursiți să se frământa pentru toți și odihnă să n'aibă până'n pragul mormântului, de cele mai multe ori ei cad fulgerați din senin, în plină putere de muncă. Ei n'au nimic din ceea ce li-i rezervat semenilor, — mai mult! — lor li se refuză până și elementarele bucurii ale omului comun. Cât trăiesc sunt măsurăți după măsura obișnuită, fiecare fiind bucuros să constate, cum spunea Eminescu, „că n'ai fost un lucru mare”, că, în niciun caz nu ți-ai depășit tovarășii din actualitate. Stigmatizați cu epitetul de idealști, în tot ce fac nu sunt înțeleși de cât de puținii care poartă în ochi și în inimi blestemul aceluiași destin.

Și totuși, ei merg înainte. Conștienți că vieța li se va curma brusc, adaugă orelor de zi pe cele de noapte, își macină existența printr'o intensificare a muncii creatoare, dau tot ce au mai bun în ei, dau tot, ard ca să încălzească pe cei mulți, ca nu cumva ceasul pe care-l presimt să-i surprindă nestorși deplin și de ultima picătură de vlagă.

Acestora, și numai acestora li se potrivește adevărul: Nimeni nu-i profet în țara lui.

Invidiați, bârșiți, suspectați în acțiuni, fără prieteni adevărați, înșelați tocmai de cei pe care-i considera mai apropiați lui, nu le rămâne, din toată trecerea prin lume, decât conștiința limpede că și-au făcut datoria.

De-abia când omul nu mai e — și uneori nici atunci imediat — oamenii își dau seama că cel dus n'a semănat cu ei. Că Dumnezeu i-a picurat în suflet ceva din harul divin rezervat pușinilor aleși, și atunci, știind că de subt cruce alesul nu le mai poate ține umbră, aprind tămâie și cădelnițează dăruri pe care în vieța au refuzat să le recunoască.

Așa a fost totdeauna, așa este și azi.

Vieța, moartea și după moartea lui Horia Teculescu, văzute astăzi, au ceva amar în ele.

Cu fiecare om care ni se duce, povestea se repetă, fără ca cei rămași să fie mai oameni.

tele statului, a rostit un discurs, a subliniat că partidul popular nu este un partid politic de co... ci singurul partid politic slovac... vărutul sens al cuvântului.

Referindu-se la politica președinte a declarat că Slo... un membru activ al comunit... pene și că ea va continua în... împotriva bolșevismului o lu... țătoare. Vorbitorul a vestejit „gubernul ceh” și a constata... gurul reprezentant al Slova... statul independent slovac.

Relațiile germano-suedeze

Ne-am ocupat la vreme în... legerile dintre guvernul ger... suedez. În această privință... geografică suedeză a publicat... ncat oficial al guvernului... gătură cu declarația ger... la amestecul nejustificat... chestiunea germano-norve... cel comunicat apare că... la punctul său de vedere.

O ultimă telegramă din... Stockholm, precizează că... său la declarația d... guvernul suedez declară... aprobe punctul de vedere... că guvernul suedez n'... de a trata cu guvernul... unii privitoare la Norve... tele de ordin vital de... tinse popoarele vecin... totdeauna în Suedia... țtune, pe care a exper... publică. În același r... că acțiunea contra... Oslo trebuia să aibă... cursului asupra vilt... Suedia și Germania.

Dacă o asemenea... peta, o nouă agravare... Guvernul suedez a socotit... numai dreptul, ci și d... trata această afacere cu gag... man, așa cum a făcut.

O declarație a d-lui

Din Geneva se tran... ședintele Roosevelt a făcut supra conferințelor dela... ran în fața conducătorilor democrat. Raportul a fost... nal și a avut caracterul strict... țial. Au fost de față d-nii Wa... președintele Statelor Unite... șeful majorității din Senat; M... șeful majorității de Camere... tantilor și Rayburn, președin... rii Reprezentanților.

Din aceeași sursă se... Roosevelt a făcut o declara... re la felul în care a petrecu... teva zile la Teheran. D-sa a decl... că a fost găzduit la ambasada sov... deoarece Stalin se temea da un... german. Tot timpul ambasada a... ver păzită de soldați din armata... înarmați cu pistoale automate. Nu... nu a avut voie să intre în localu... basadel fără o autorizație specia...

Serviciul britanic de inform... adaugă că d. Churchill nu a loc... ambasada sovietică ci în cea brit... se

GAZETA TRANSILVANIEI

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 1
TL 1513

Abonamentul anual Lei 48
Autorități și Societăți Lei 8
Membrii „Astrei” din comunele jud. Brașov și refugiații săteni din Ardealul de Nord Lei 10